

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 08860

ODE TSU DER TOYB

Abraham Sutzkever

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

א. סוצקעווער / אַדע צו דער טויב

אָדע צו דער טויב

פּוּן

א. סוצקעווער

אַלדענע
קײט

תל-אביב, 1955

א. סוצקעווער / אָדע צו דער טויב
פּאַרלאַג די גאַלדענע קייט תל־אביב
צאל עקזעמפלאַרן — טויזנט

נדפס בישראל

A. SUTZKEVER / ODE TZU DER TOYB

Printed in Israel, 1955

געדרוקט אין קאָאָפּ. דרוקעריי „אחדות“, תל־אביב

אָדע צו דער טויב

זעלטן, אַמאַל אין דער קינדהייט, באַווייזט זיך קאַליריק און בלענדיק
אונטער די שמערן אַ מלאך, זיין ניגון וועט נאַכשפּילן שמענדיק.
האַט זיך באַוויזן — אַנטרונגען אויף יענער זייט וועלמישן גדר,
איבערן היימישן קוימען אַ סימן געלאָזן — אַ פעדער.

נאָר ניט קיין פשוטער מלאך, ווי קומט אים אַ יינגל אין זינען?
וונדער! אַ טויב איז די פעדער אין שנייען-מאַנגעט פון באַגינען.
פלאַטערט די טויב ערשט-געבוירן, צו לערנען זיך — ניט קיין סעקונדע,
ביזקל זי פאַלט ביי זיין גאַניק אין זילבערנע שוועבונגען רונדע.

פינגערשע נעסמן פון יינגל דערוואַרעמען זי און זיי קושן.
וואַרקען מיט זוניקן אַמעס אויף ס'ניי אירע שנייקע פּליושן.
לערנט דער יינגל זי פּלוען, אַ פיק טאַן ווי אַרבעס דעם נעפּל.
— האַסט מיך געראַטעוועט, ליבער, — דערלאַנגט זי אַ קנייטש מיטן קעפּל —

וואַסער מתנה פאַרלאַנגסטו, נאָר שלאַג זיך ניט לאַנג מיט דער דעה,
אפשר דעם סוד פון מנין ווייסקייט, און אייביקן שניי, אַ קמיע?
ענטפּערט דער יינגל בגילופין: מנין ליבינקע, בין איך דיר טייער,
קום, אַז אַמאַל כ'וועל דיך רופן אין רעגן אין שניי און אין פּייער.

II

קלאנגען אין ליפן געפאנגען, ווי פערל אין ימיקע שלעסער,
שטומען שוין טויזנטער יארן, און איבער דער שטומקייט — א מעסער.
— מיבעלע, קינד פון דער קינדהייט, גיב לשון די ליפן, גיב לשון,
הער דאס געוויין פון די קלאנגען, אנימ איז א חלום פארלאשן...

פלוצעם — א קוש מינע ליפן. ווער בין איך, ווו בין איך? די שלעסער
שליסן אליין זיך פונאנדער. די שטומקייט — צעשניטן פון מעסער.
פערל און פערל און פערל, מיט ימיקע רוישן געהיימע,
רעגענען שוין פון די ליפן, ס'באפאלט מיך א פערלנע אימה.

...גריילן, ווי שוסטערלעך, קלאפן די גראזן אריין אין מיין שטערן,
ס'קומט אויפן בידעם א לאנקע און לאזט אויף מיין באק אירע טרערן.
ס'קרייען געקוילעטע הענער לכבוד א רגע פון טרויער.
שנייען צעגאנגענע גיסן געצונדענעם ספירט אין מיין אויער.

ווער האט פארשיפורט די פינגער, זיי זאלן באשאפן א שורה:
„אלע וואס ענדיקן לעבן פארזייען אין מיר זייער גבורה?“
— מיבעלע, האסט מיר געשאנקען א בלעמל פאפיר ווי א שפיגל,
האסט מינע ווערטער וואס בלאנקען מיר איבערגעשפרייט מיט די פליגל!

III

בלעטל פאפיר, ביסט א דענקמאל, א נעסט בויט די טויב אין דיין חומר,
בלעטל, אין דיר, ניט אין מארמאר, איז אייביק דאס פנים פון טרוימער.
דא, צווישן אפלאנגען רייע, פארזונקענע, ליימיקע פארמען,
זאמל איך זילבערנע זילבן, צו קענען מיין טיבעלע קארמען.

זונפארגאנג זינגט אין א לעמפל. און אונטערן מאגישן לעמפל
בוי איך פון ביינערנע קלאנגען, באגאסן מיט כלום מינים, — א טעמפל.
ער האט דאס ווארט ניט דערזונגען, אזוי איז דאס ווארט ניט-דערשליפן!
גליט דער ווילקאן פון פאעזיע פארזיגלט אין בראנדזענע טיפן.

דא, מיט דער פען, דיריזשיר איך אן אייגענע, שמילע קאפעליע:
קומען אין רעגן נשמות און טריפן אריין דורך דער סטעליע.
קארשן, פארמויערט אין ביימער, באפעל איך צו בנימן די ערטער,
קומען אויף פורפורנע פיסלעך צו לעבן ווי קארשן אין ווערטער.

ווייזט זיך אין טעמפל א ווארעם. אזא צויבערני איז אים פרעמדלעך.
אמתע קארשן אין ווערטער צעראצן זיין גומען ווי זעמדלעך.
ווארקעט די טויב ווי א שוועסטער: באפעל, זאלן קומען די קארשן,
דו ביסט די מאס און דער מעסטער, פארשווינדענע זעונגען ירשן!

IV

טענצערין מיניע, ווער ביסטו, צי האָט דיך געבוירן אַ פּידל? אונטער דיין טאָנץ ווערט צעגראָכן מיין גאַרמנדיק לייב מיט אַ רידל. קראַנק איז די קליינע, לונאַמיש, אין זילבערנעם נאַכטהעמד, ניט זעלטן שווימט זי אַוועק ווי אַ כוואַליע אין קאַלטע, צעפּליעסקעטע וועלטן.

פול איז מיין קאַפּ מיט רעצעפטן צו היילן איר הימלישן פיבער — האָט אַ לבנהדיק יינגל פאַרליבט זיך דערווייל אין מיין ליבער. וואַרף אין אים שפּיזן ווי שאַל — באַהאַלט זיך דער יינגל אין צווייגן, ווילסטו אים בינדן אין לידער — באַווייזט ער דיר זילבערנע פּינגן.

טאַפּעלע שויבן באַשטעל איך צו שיצן מיין גליק פון די מענער... בלייבן זיי גאַנץ ווי מיין ליבע און זויבער און טאַפּל, נאַר יענער שלינגט זי אַרויס פון די שויבן, פאַרנאַרט מיט אַ שיינער מתנה, איידער צו טאַנצן אין טעמפל שוין טאַנצט זי ביים ראַנד פון לבנה.

— טייבעלע, זאָג דער לבנה, זי זאָל זיך ניט צו פיל צעברענגען, לערן די טענצערין פּליען, אַרומפּליען מוז מען דאָך קענען! כ'זעל דיך באַלוינען מיט קערנער, וואָס יעדער צו דעם איז אַ בעלן, זאָל זי ניט פּאַלן אויף דערנער, אויב יאָ — אויף מיין ברוסט זאָל זי פּאַלן.

בויען און בויען דעם טעמפל, מיט זוניקן שכל אים בויען!
 קומט אין א פייער דער טייוול צו ברענגען מיין טויב צום נסיון.
 גראַ איז די זון. אלע פארבן פארשפינט ער מיט גראַע לישניעס,
 איבערגעברענט איז דער טעמפל, ס'אנטלויפן די זיילן ווי חיות.

קינדער, ווי גאלדענע פייגל, צעלייגט ער אצינד אין סקעלעמן,
 סם אויף די ליפן פון קלאנגען, זיי זאלן פארסמען פאָעטן.
 פנימער שמעקן אויף העלדזער ווי שאַטנס פון העק אין דער נידער.
 גליקלעכע זענען די טויטע ווען אייזן און פלייש זענען ברידער.

זומפיק די ערד און דער הימל, און איך ביזן האַלדזו בין געזונקען.
 פייער — און מיר אזוי פינצטער. א שטיין מיט פארלאַשענע פונקען.
 בלויז אין די גלייביקע פינגער דאָס בלעמל פאפיר דאָס פארהימע,
 מוזן די פייערן קנען, זיי האבן אויף דעם ניט קיין שליטה.

ווייס איך: די טויב איז דאָס בלעמל, וואָס לאַזט ניט פארגליווערן פינגער,
 ווערטער, ווי אייניקלעך, זאלן געדענקען די ציניט פון באַצווינגער.
 טעג אָן דער טויב זענען מילבן, אַ לויב צו די לויטערע פאַרמען!
 זאַמל איך זילבערנע זילבן צו קענען מיין טייכעלע קאַרמען.

VI

— יא, איך בין שולדיק, בין שולדיק, א זינד איז געווען צו פארלאנגען, זאלסט מיר די טענצערין ברענגען צוריק צו די ערדענע זאנגען. תהומיקער בראנד האט פארשלונגען איר יונגע איינמאליקע בלאקייט, זידן אצינד מינע שלייפן מיט פערל אין אש — מיט איר גראקייט.

— ניין, ביסט ניט שולדיק, ניט שולדיק, די טענצערין טאנצט מיטן זעלבן ווארעמען טאנץ פון דער יוגנט אין שמייכלענדיק-בלאע געוועלען. וואנדער פון איין לאנד אין אנדער, שנייד-אפ מאמע-ערד פונעם נאפל, אויבן דער טאנץ וועט דיר העלפן א נעם טאן די וועלט אויף א גאפל.

— אויבן דער טאנץ איז א חלום, ווהיין זאל איך, טייבעלע, וואגלען? אויגן פון טויטע ווי נעגל באשלאגן מיין גוף און זיי נאגלען צו מיין נשמה צום גארניט. מיין ברויט און מיין זאלץ — א רוניע. אונטער די טריט איז מיין היימלאנד, באשימלט מיט גראז — מיין מדינה.

— כ'וועל מינע פליגל דיר אנטאן, ארויסציען וועל איך די נעגל, אַנבלאָזן וועט זיך מיט פרייהייט א וויסער געדאנק ווי א זעגל. ביסט ניט ביים טויט אין ארענדע, די טעג וועלן קרייזן און קרייזן, אייביק איז בלויז די לעגענדע און זי וועט א שמייכל באווייזן.

VII

וועלט. וואָס איז וועלט? בלויז איר ניגון איז כוואַליק און וואַלדיק און וועלטיק, יאַמערט איר געמלעכער ניגון אין אַדערן מינע: געוועלטיק! לעש איך דעם יאַמער מיט ימען, ס'באַגריסן מיך שמעט אומבאַקאַנטע. שטיי! מיט אַ רעגן טערצינען האָט דאָ זיך אַ שפּיל געמאַן דאַנטע.

— מיססער פון גיהנום, צי ווילסטו זיך בניטן אַ וויל מיט די גיהנום? איך וועל אין דיניעם שפּאַצירן, און דו — אין די פייערן יענעם... מינערן וועט עס ניט, מיססער, דיין אייביקע, מאַרמאַרנע גלאַריע, דו ביסט נאָך אַלין אליגייערי, דיין גיהנום — נאָך אַלין אַלעגאָריע.

מענטשן... וווּ זענען זיי, מענטשן! מקנא זיין דאַרף מען די שמויבן, בלויז אין די ווערטער פון איינעם איז דאָ זייער גיטט, זייער גלויבן. ס'קלינגען בית-עלמינם — מע הערט ניט... פאַר מיר זענען זיי אַן אכסניה. שטיי! ווי אַ לייב האָט הלוי מיין בענקשאַפט געזונגען פון שפּאַניע.

העי, איר פּאַעטן, פּאַעטן, אַן אינך איז דאָס לעבן אַ דרעמל, ס'וואַלט דאָך שוין לאַנג אַן פּאַעזיע געקניט פאַרן טויט ווי אַ קעמל. ס'וואַלטן סני מענטש און סני חיה געפּיניקט זיך עלנטער, פרעמדער, ס'וואַלט ניט מיין טויב מיין געטרניע באַגלייט מיט אַ פלייט איבער לענדער...

VIII

מענצערין, זאג מיר ווו ביסטו? די האָר מיניע פילן דיין פלאַמער...
ענטפערן קאָן מיר די טויב ניט: אַווי איז דיין היים, דיין טעאַמער?
ס'ברענגט מיר אַמאַל דיניע אויגן אַ סאַרנע אין זוניקע טויען,
ווער איז דער צימער אין גאַרמין ווו ס'בליען שאַגאַלישע בלויען?

הינטערן וואַלד אין אַ רעגן ווער אַטעמט מיך איין רעגנבוויגיק?
ווער איז די נאַקעטע כוואַליע — אַן גלידער און דאָך אַזוי בויגיק?
ווער איז די שנייען-לאַווינע צעגליט איבער פעלדזענע ראַנדן?
קושן די בריסט וויל אַן אַדלער, באַשיט זי אים באַלד מיט גירלאַנדן.

ווער איז דער שפיגל אין טרערן? ווער זענען די פנימער נייע?
ווער איז די פרוי אינעם אַרון, די רויזן-באַדעקטע לוויה?
ס'דרייען זיך, דרייען די רעדער און שלינגען און וויקלען מיין שאַטן,
הינטיקן טאַג האַט אַ רידל אַליין זיך אין קבר פאַרשאַטן.

ווער איז די ווינטע פאַרוואַנדלונג, וואָס קאָן ניט אַרויס פון בעריאַזע?
ווער איז דער אַפהילך פון שמילקייט און ווער איז די שמילקייט די ראַזע?
וועט מיר ניט ענטפערן קיינער? צי ברענען אין מיר משוגעתן?
הינטיקן טאַג האַבן שטיינער אַליין זיך פאַרשטיינט אין די גאַסן!

ווייט אין דער וועלט איז געפאלן א שטיין-מעטעאר און זיין ניגון
 האט מיך געצויגן דורך דזשונגלען, ביז איין מאל דערזע איך אים ליגן
 פול מיטן ריח פון שמערן. דערביי האט א לייב אויף א סקאלע
 ברומענדיק אויסגעשמידט גלעקער און פלאם האט צעשמאלצן זיי אלע.

ווער איז דער שטיין? איז מיר קענטלעך. מוזיק אונטער גאלדענע ריפן.
 ס'הימלקינד רופט מיך ביים נאמען. עם ציען זיך ליפן צו ליפן.
 — איך בין די מענצערין, פרעג ניט... א לויב צו דעם לייב מיט זיין ברומען!
 אנגעזאגט האט מיר דער קיניג דיין קומען, דיין קומען, דיין קומען.

ס'גליווערן גלידער. ביז וואנען מיין גוף, דער אין ליבע פארברענטער,
 אויסלעשן וועט זיך אין גאנצן — א, שטיל מיניע ליפן, קום נענטער!
 לאזן איך וועל דיר א סימן: די לעצטע, דריי בלוטיקע טראפנס,
 איידער עם וועט די לבנה מיר זיין א מצבה צוקאפנס.

איך בין די שנייען-לאווינע, די ווייסע בערוואזע, דער שפיגל,
 איך בין דער אפהילך פון שטילקייט, וואס נעמט דיך ארום אין אן עיגול.
 זאמל די קלאנגען, די בילדער, א הונגער וועט צינדן דיין געגנט...
 לעב זיי, באלעב זיי און שילדער!

אזוי האבן מיר זיך געזעגנט.

אונטער א בוים לעבן ים-סוף. די כוואליעס דערקלינגען מיין אדע.
 שמיל. אין זיין שאטן — א מילשטיין, געדרייט פון דער זון מיט התמדה,
 אַמעס איך היישעריק-דיוונעס — די היטער פון צייט און זכרון.
 דאָ האָט דאָס פּאַלק זיך געצויגן דורך פּערציק תּנכּישע יאָרן.

מייליקע טריט אונטער זאמדן, און גרויס ווי דער מידבר די ציפּער.
 זאָלן די היישעריק-דיוונעס אַנטפּלעקן די זעונגען טיפּער!
 וווּ זענען מיין פיר צענדליק, אין מידבר, צוזאַמען מיט יענע?
 ביינער געבליבן, בלויז ביינער — גענאָד פון אַ בלינדער היענע?

וואַרקעט די טויב אויף מיין אַקסל: גוט-מאַרגן! און איך וועל דיך פּרעגן —
 יאָרן דאָס זענען דען ביינער? אַ בלאַז און זיי שפּילן אַנטקעגן.
 זאַנגען מיט קינדערשע אויגן באַוועגן זיך אונטער די דיוונעס,
 תּחית-המתים פון זאַנגען, און אויבן — אַ וואַלקן מיט סמרונעס!

— טיבעלע, ביסטו די זעלבע, די פּליגל ניט גראַ, איז דאָס מעגלעך?
 זאָל איך דאָ בויען מיין טעמפל, ווי איך האָב געבויט אים טאַג-טעגלעך?
 זאָל איך מיין צויבערדיק לעמפל צעגרינען אויף ס'ניי און צעבלויען?
 — בויען און בויען דעם טעמפל, מיט זוניקן שכל אים בויען!

העלפאנדן בײַ נאַכט

[נסיעה איבער אַפריקע, 1950]

*

אלע רוישן, אלע קלאנגען שלאפן.
אונטער זיבן שטראמען שלאפט די שרעק.
און דער העלפאנד שלאפט אזא מין שלאפן,
אז מען קאן אים אפשניידן דעם עק.
אלע רוישן, אלע קלאנגען שלאפן.
זיי ניט אויפצוועקן מיט קיין העק.
אלע רוישן, אלע קלאנגען שלאפן
אין די אויגן צוויי וואס זענען אפן —
אויגן צוויי פון גאט וואס זענען אפן.

אז איך האָב קיין מאַמען ניט אַפילו דאָ, ביים נילוס, —
אפשר זאָל איך אויסבויען אַ קעסטל זיך פון יאַמש,
מיטן רויטן פעך פון מינע ווונדן אים פאַרקלעפן,
אינעווייניק מיטנעמען דעם אַפּשנין פון אַ חלום —
און אַזוי, אויף דעם באַראָט פון זיפּצנדיקן נילוס,
הוידען זיך ווי איבער שערבלעך גאַלדענע פון געצן,
ביז אַ קיניגס מאַכטער...
אַ, צעפלאַקערטע מאַלאַריע!

פארשווינדן איז די מענצערין —
פארשווינדן אין דער נאכט.
צעגאנגען ווי מוזיק.
נאָר דאָ, ביים נילום,
טאנצן אירע אויגן
זאלבעצוווייט...

אָן „ער“ וואָס יאָגט אַ „זי“ בני נאכט אין וואַלד,
און פילט ניט די פאַרסממע פּייל פון קאַברע;
טויטערהייט איז פול אין אים דאָס לעבן,
זיין האַרץ, אַ שוואַרצער אַדלער, ציט אים ווייטער, —
אַזוי ביים נילום
טאנצן אירע אויגן
זאלבעצוווייט...

א הארץ א בלוטיקס פון א לייב
דערהויבן אויף א שפיז —
צום גאט פון רעגן.
דער גאט פון רעגן שאנגא —
זעט ניט,
ווייל זיך ניט באווייזן.
די זון — דער פאנצער זינער —
שלאגט מיט פייער
און ס'וואסער פון די וואַרצלען — גלייך אייזן.

קומט ארויס דער נביא,
בלאזט אין האַרץ,
און אלע זינע אַדערן מיט אים צוזאמען טאנצן:
שאנגא! שאנגא!
פון ווילדערניש האַט אומגעקערט זיך איינער,
ווייל ס'באהאלט א לייב זיין האַרץ,
ווי דו באהאלטסט דיין רעגן.
און האַסט דאָך ליב מע זאל א האַרץ דיר ברענגען
אַקערשט פון א ברומענדיקן לייב.
דאָס האַרץ אליין זאל ברומען, ברומען, ברומען...

גאט פון רעגן!
ס'ברומט דאָס האַרץ און בלוטיקט אויפן שפיז,
דערבארעם זיך און שיק דיין צונג — דעם וואַלקן —
און באַצאל מיט זילבערגעלט פון וואַסער.

וואסער.

וואסער.

שענק אונדז וואסער.

די שטרוימן לייגן אייער אָפגעבאָקענע אין זאמד,
ניטאָ אין זיי קיין טראָפּן, טראָפּן וואסער.

און קוק זיך איין אין די פארשפיצטע

ווייבערישע בייכער —

אנשטאָט בושמענער טראָגן זיי סקעלעטן.

באהאלט, נעם צו דעם בלישמשענדיקן פאנצער.

כ'ועל מאַנצן אַרום שפּיז אָן אָפּשטעל,

מאַנצן מאָג און נאַכט,

ביז דו וועסט זיך ווייזן.

טויטערהייט אַפּילו וועל איך מאַנצן.

און וועסטו מיך אַ טויטן — טייטן,

וועלן מיינע טרערן

מאַנצן אַרום שפּיז אַליין —

און ברומען:

וואסער.

וואסער.

ביז דו וועסט צוזאמען מיט די טרערן,

צוזאמען מיט די טראָפּנס פונעם לייבנהאַרץ וואָס פאַלן,

אין מיינע אַרעמס פאַלן, פאַלן, פאַלן.

ווי לעבעדיקע שאַכפיגורן דיריזשירט פון אומזין —
טאָנזן אין לבנה-צירק פיגמייען פון סאַכאַרע,
מיט מעסערס בלישמשענדיק פון בלומ,
שוואַרציזילבערדיקע לײַבער —
טאָנזן-אויס נקמה קעגן הויכקייט:

הויכקייט מוז צעשניטן ווערן מיט די רוימע מעסערס.
הויכקייט איז די נאַרישקייט, וואָס וויל דערגרייכן גאַם.
מיר, די קליינגעוויקסיקע, ווי היישעריקן-פרעסערס —
וועלן אלע הויכקייטן צעפרעסן ביזן טראָם.

א מעטעאר אין מידבר קאלאהארי

מיר צוקאפנס — אדערן פון שמילקייט. מיר צוקאפנס —
א ברוסטיק ווייכער מעטעאר, וואס הייבט זיך
אין רימעס פון דער וועלטבאשאפונג. הייבט זיך, פאלט און ריזלט
ארנין זיין שמערנבלוט אין מינע בייניק-טוימע ווערטער.

א, ווונדערלעכער שטיין, דו האסט פארבלאנדזשעט
אזוי ווי איך אין מידבר קאלאהארי.
ביסט ניט געווארן ווינציקער. ביסט דו.
יא, דו ביסט דערהויבן אין דיין פאלן.
צום ערשטן מאל דערפילסטו גלי פון מענטש
און איך באריר צום ערשטן מאל די גלידער פון א גיסט.

מיטן אומגעדולדיקסטן פון אלע מינע פינגער
קלאפ איך אן אין מעטעאר: סטוק-סטוק.

...עמעץ לויפט מיר עפענען —
א רעגן אויף קלאווישן.
מינע ליפן ציען זיך פארליבטע —
און קיינער איז שוין מער ניטא צעווישן...

א לאנד ווו ביימער זעען אויס באבלעמערטע חלומות...

אונמער זיי — א מאן פון שווארצן מירמל.

רויטע ליפן ברענען אויף זיין פוס.

דאס האט א שלאנג

מאטורט איר אייפערזוכט אין שיינעם באנטורנעגער.

לעבן אים — די מילכיק ווייסע ביינער פון זיין פערד.

נאר ער אליין — ווי ער וואלט שלאפן.

ס'האט דער שטארקער סם

פארמירמלט זיינע גלידער.

און די נאכטיקע היענע

דערוועגט זיך ניט דערנענטערן, —

האט מורא פארן סם.

ס'קומט אויס: דער טויט איז מער קיין באלעבאס ניט אויף

זיין קרבן.

מיטן פענדול קאן ער אים ניט אפמאלן אויף גרא.

ווער וועט זיך פארנעמען מיטן טויטן באנטורנעגער?

ס'האט מורא פארן סם די שווארצע קרא.

פלוצעם קומען יום-טובדיקע פייגל אין אַזויס.

גאַלדענע!

זיי פלױען אויף אַ חתונה אַצינד.

רוען אַפּ אַ ווייל אויף די באַבלעטערטע חלומות,

קלינגען מיט די הערצעלעך אין שנינענדיקער מידקייט,

שימערן מיט פאַרבן, וואָס אַ מענטש איז זיי ניט ווערט,

סמראַיען אָן די פידעלעך...

און ווען זיי פלױען ווייטער —

נעמען זיי מיט זיך

דעם טויטן רייטער.

נעמען אויף דער חתונה

דעם שיינעם, טויטן רייטער.

אין אנהייב

אין אנהייב איז געווען א שווארצער העלפאנד.
זיין העלפאנדביין איז אויך געוועזן שווארץ
ווי ער אליין.
פארן שטארבן האט ער אין א מינך
א העלפאנדביין פארלוירן.
און אזוי ווי ס'האט אין מינך
געבארן זיך א רעגן-בויגן —
האבן זיינע פינגער
אנגעכאפט דעם העלפאנדביין, וואס איז געווען זיין רעמער.

אויס דאנקשאפט האט דער רעגן-בויגן
אים געמאן א קוש.
דעמאלט האט דער העלפאנדביין
באקומען אויגן, ציינער,
און איז געווארן מענטש —
דער עלטסטער פון די מענטשן.

און ווי דער עלטסטער מענטש
אזוי בין איך:
שווארץ, ווי יענער העלפאנדביין,
און רעגן-בויגן-ליכטיק.

זונגא

זאגט דער קיניג זונגא

צו די קינדער :

— זאל דער, וואָס וויל אַ קיניג ווערן

ענטפערן געשווינדער :

וואָס פאר אַ קאליר איז גאָט ?

זיי רופן אַן קאלירן...

און ס'לאַכט דער קיניג זונגא ווי אַ שאַרבן :

— קיינער איז ניט ווערט צו זײַן אַ קיניג,

ער איז ניט ווייַס,

ניט שוואַרץ,

ער האָט קיין פאַרב ניט,

און דאָך האָט ער באַשאַפן אַלע פאַרבן.

העלפאנדן ביי נאכט, ווי שווערע גייסמער
וואס קומען איינער נאכן צווייטן
באדן זיך אין מיך,
זענען ניט קיין העלפאנדן,
זיי טראגן בלויז א מאסקע.
איד, דער יעגער פון די נעכט,
וואס האב געזען ווי שמערן
פארוואנדלען זיך אין אנטילאפן —
האב אמאל ביים וואסער
נאכגעלויפערט, צווישן גראז, אויף זיבן
לכנהדיקע העלפאנדן
וואס ציען זיך צום ברעג.

יעדער האט א וויל באטראכט דעם מיך
צי קיינער זעט ניט,
און אויסגעטאן די העלפאנדישע מאסקע.
אויסגעטאן די אויערן, די ציין, די לאנגע נעזער —
און ס'האבן זיך אנטפלעקט פאר מיניע אויגן
זיבן מיידלעך.
זיבן מיידלעך שניידן-אויף דאס וואסער מיט די בריסט,
בייגן זיך ווי רייצנדיקע שמראלן,
שווימען, שווימען.

כ'האב געוויסט: זיי וועלן באַלד צוריקשווימען, און אַנטאָן
די אויערן, די נעזער — ווערן העלפאנדן אויף ס'ניי.

און שמילער פון א שלאנג בין איך דערקראכן צו די מאסקעס,
מיטגענומען איינע און באהאלטן זיך צוריק.

און ווען די זיבן מיידלעך, אין א הילעניש פון פערל,
האבן זיך גענומען אנטאן אין די העלפאנדקליידער —
האט פאר איינער אויסגעפעלט א מאסקע, און פארבליבן
איז זי נאקעט אויף א שטיין, מיט ציטערדיקער הויט,
אן א פריינד, אן צערמלעניש, אן לאסקע.

און איך, דער יעגער,
האב חתונה געהאט מיט איר — א מיידל אן א מאסקע.

ווי שיף-סקעלעטמן אויפן דעק פון ים —
ליגן דא די העלפאנדן מיט ברייט צעפראלמע בייכער,
אין וועלכע די לבנה קומט געבוירן אירע קינדער...

די שווארצע פעלדזן ארום זיי — מצבות
מיט עפיטאפן זילבערנע, אין קלוגן העלפאנד-לשון.

קייער ברענגט זיי ניט אהער. זיי שפאנען
איינציקווייז דורך וויינענדיקע וועלדער
חדשים, יארן, ווען עס קומט די צייט פון זייער שטארבן.

אט א שפאנט א העלפאנד.
זיינע פים — פיר דומפע דונערן —
פויקן אויס דעם שטויב פון זיינע יארן די צעקנייטשמע.

נאר אויפן רוקן רייט שוין די געשמרנייפלמע היענע.
און ווען ער וועט זיך אויסקלייבן בשלום זיין געלעגער —
וועט זי אים די אייגעלעך די קינדערשע פארצוקן,
און ס'וועלן אים אראפזעגן דעם העלפאנדביין —
די זעגער.

ווער עם קאן די קונסט פון טאטוירן
מיט א ציינדל פון א שלאנג ווי איך,
ווער עם קאן די קונסט פון טאטוירן —
אים זענען אונטערטעניק די קאלירן.

קאלירן זענען ליבשאפטן. קאלירן
זענען טרערן פונעם גאט מאזאמבי.
ווער עם קאן די קונסט פון טאטוירן
מיט א ציינדל פון א שלאנג ווי איך,
קאן אין ליב אריינלאזן קאלירן —
די טרערן פונעם גרויסן גאט מאזאמבי.

א בלינדער פרוי, מע האט געמוזט זי פירן,
האב איך אויסגעטאטוירט א קינד.
און מיט א מאל: — די מאגיע פון קאלירן! —
ס'איז די בלינד-געבוירענע ניט בלינד.

אין דעם שאטן פון א טויטן קיניג
האב איך אויסגעטאטוירט א קיניג.
און דער שאטן איז געווארן קיניג!

דער שווארצער קיניג

דער אלטער, שווארצער קיניג וויינט.
זיין פישוף-מאכער זאמלט
די טרערן אין א מייערקעפל.
און דערבני זיין שרײַבער
פארקריצט דעם קיניגס ווערטער אין א מאָויל:

— נעמט מיין קרוין
און טוט זי אָן דער פעלדמויז,
ווייל צו איר געהערט מיין ליב.
שונאים האָב איך אונטערטעניקט ווי אַ סטאַדע זעכרעס,
מיטן בליק צעשמאַלצן זיבן לענדער,
צוגעצויגן ווייבער ווי אַ לעפל האָניק — בינען,
און איצטער זאָג איך:

נעמט מיין קרוין
און טוט זי אָן דער פעלדמויז,
ווייל צו איר געהערט מיין ליב
צוזאַמען מיט די שונאים.
צוזאַמען מיט די זיבן לענדער,
זשומענדיקע ווייבער.

דער אלטער, שווארצער קיניג וויינט.
זיין לעצטע טרער בלייבט הענגען
איבער פולן מייערקעפל.
און דערבני זיין שרײַבער
פארקריצט דעם קיניגס ווערטער אין אַ מאָויל:

די זון גייט אויף, גייט אונטער,
און אויף מאַרגן קומט זי ווידער.

לבנה קומט, גייט אונטער,
און אויף מאַרגן קומט זי ווידער.

דער מענטש גייט אויף, גייט אונטער,
און אויף מאַרגן — קומט ניט ווידער.

דער שוואַרצער קיניג וויינט ניט מער.
איצט וויינען זײַנע לידער.

דארטן, ווו דער פניערצקס — די זון —
שלעפט א רויטן וואַלקן ווי א ריזיק אַקער-אניזן,
הויערט בני זין היה-הייל א נאָקעטער.
זין פנים —

ווי אלע זקנים, זינט עם לעבן זקנים אויף דער ערד,
וואַלטן אים פאַרמשפנט ערב טויט די קנייטשן זייערע
צוזאַמען מיט די לעצטע טרערן אויסגעלייזט פון טרויער.

די מענטשן דאָ, וואָס צוויטשערן ווי פייגל,
רופן אים: דער אייביקער.
און אימלעכער האָט מורא
פאַרבניצוגיין זין הייל.
אַחוץ די בלינדע —
ווייל בלינדע ווערן זעעוודיק אין רויך פון זינע בליקן.

די מענטשן דאָ, וואָס צוויטשערן ווי פייגל,
ווייסן, אַז דער אייביקער איז עלטער פונעם רעגן,
עלטער פונעם היישעריק,
עלטער פונעם גיהנום.

ער האָט זיך ניט געשאַפן אין אַ בוך
ווי דו, ווי אלע, —
בייכער זענען קברים,
ווי אין צורה פון אַ מענטש
ווערט דער טויט באַשאַפן
מיט אַ קעפל אַ באַקרייזלטן.

די מענטשן דא, וואָס צוויטשערן ווי פייגל,
שווערן זיך:
דער אייביקער וויל שטאַרבן נאָר ער קאָן ניט.
ס'פֿייער וויל אים העלפֿן —
דערגרייכט עס ניט זיין הויט.
די ברילנשלאַנג וויל העלפֿן —
איז אויסגעוועפֿט איר מויט.
זי בייסט און בייסט און קאָן אים ניט פֿאַרשמען.

אָן עדות איז די טיגערין
וואָס לעבט מיט אים צוזאַמען.

דער עלטסטער פון באסוטא-שבט
ברענגט א שארבן וויין,
און זינע שווארצע שמייכלרינגען
פאלן אינעם בעכער :

— זאל מיין האר ניט צימערן,
באנעצן זינע ליפן.
דער וויין איז איינציק אין דער וועלט,
איז וויין פון שלאנגענטרערן.

זאל מיין האר ניט צימערן,
שלאנגען האבן טרערן.
זיי וויינען זייער ליבשאפט אויס ווי מיידלעך
אין די נעכט.
זיי זענען זיס און רויט ווי שפיצן בריסט.

זאל מיין האר ניט צימערן,
שלאנגענטרערן דארשמן.
זאל ער טרינקען. ס'איז דער וויין פון אלע וויינען בעסער.
וועט די ליבשאפט אין זיין מוסקל שפילן ווי א מעסער,
און ס'וועט ניט זיין דער לאנגער וועג אומזיסט...

דער מאלפע-סוחר

פאטער זע :

דער מאָג ליגט אויסגעצויגן ביים געצעלם,
ווי אַ שטאַרבנדיקער העלפאָנד מיט די פיס צום הימל.
און ס'ברענגען די פלאַמינגאָס אויפן טייך, וווּ אונדז אַנטקעגן
שווימען אַקסן.
דרייצן אַקסן ווי די יאָרן מיניע.
דרייצן אַקסן, מיטן מאלפע-סוחר אין דער שפיץ,
אַפצוקויפן דיין געטרייע מאַכטער.

פאטער, הער :

די אַקסן קלינגען מיט די שווערע גלאַקן.
און דער מאלפע-סוחר אין דער שפיץ
וויל מיט זיי צעאַקערן
די בייטן פון מיין ליב.

די טויטע מאלפעס וועלן אים ניט שווינגן.
די לעבעדיקע —
וועלן אים פאַרשילטן פון די צווינגן.

ליד פון א קראנקער מיידל

נאָכן טויט וועט פון מיין בויך
ארויסשווימען א וואַלד,
און איך אליין וועל וווינען אינעם וואַלד.

מינע קושן וועלן ווערן פייגל,
און איך אליין וועל זינגען
פון די פייגל.

כ'וועל אַנטאָן זיך אין קלייד פון א גאזעלע,
א יונגער יעגער וועט דערזען
און מיינען: א גאזעלע.

נאָר איידער ער וועט אַנציען זיין פּייל,
וועל איך געשווינד זיך אויסטאָן אויפן גראַזיקן געלעגער,
און די פּייל, געשפּאַנט אין דינעם בויגן פון מיין ברעם,
אַרטינלאָזן אין יעגער.

דאָס פֿייער איז די פרוי פון שמורעם.
די, וואָס איך האָב ליב, —
איז די פרוי פון מינע טרערן.
טרערן, וואָס פאַרכינדן
מיין נשמה מיטן גאַט מאַאָרי,
ווי די טריט פון ליבע-אַקסן וואָס פאַרכינדן מענטשן.

שיינע, האַק מיך אָפּ די הענט,
אויב זיי וועלן טויגן דיר פאַר אַוירינגען אין אַויער.

שענק מיר, פרוי, דיין צוקונפטיקע גרויקייט,
און כּוועל זיך פרייען וואָס איך בין אַ גרויער.

ווילסטו זען די פרוי וואס קיינער זעט ניט,
און וואס איר שיינקייט
שענקט זי אלע פרויען —
זיי א מאן!
פארשמעל זיך פאר א טיגער
און קוק א מאל אריין
אין לינקן אויג פון שווארצן טיגער.

דארטן לעבט די פרוי די שענסטע,
וואס דער טיגער האט פארשלונגען.
דארטן מאנצט די פרוי די קלענסטע,
ווי עם מאנצט א בליץ אין רעגן.
מאנצט דעם בויכמאנץ דיר אנטקעגן
און זי מאנצט אריין אין לעבער!

פול איז היינט דער טייך מיט קראַקאַדילן,
און עס בענקט אַ פרוי מיט מיר צוגלייך.
צווישן אונדזער ליבע שטראַמט דער טייך,
פול מיט שמורעס, טויט און קראַקאַדילן.

וועל איך שווימען צווישן ציין און פילן,
אַז אויף יענעם ברעג, מיט מיר צוגלייך,
בענקט אַ פרוי. וועט ליב מיר זיין דער טייך
פול מיט שמורעס, טויט און קראַקאַדילן.

אַלע כוואַליעס וועלן זיך צעשפילן
מיט די מוסקלען פון איר ליב צוגלייך,
מיד באַגלייטן צו דעם ברעג פון טייך
צווישן קראַקאַדילן, קראַקאַדילן.

און אויך דעמאַלט ווען איך וועל דערפילן:
מינע הענט און פיס מיט מיר צוגלייך
זענען רויטע בליצן אויפן טייך,
זענען אין די ציין פון קראַקאַדילן —

וועל איך... ניין, דאָס וועט מיין כלום ניט שטילן!
אַט איז שוין דער ברעג מיט איר צוגלייך,
און זי טאַנצט אַ נאַקעטע בנים טייך —
בלינדע זענען אַלע קראַקאַדילן!

ליד פון א טויט-פארמישפטן

ניט פון אלמקייט בין איך גראָ.
און ניט ווייל ביי די קראַמן
זשומעט שוין די פליג טסע-טסע.
א רויך פון ליבע-פניער
באצויגן האָט עס מיינע האָר
מיט גראַקייט.

פארמאָך די אויגן.
זאָלן דינע בריסט
וויינען אנשטאַט זיי מיט מילך אין וויגל,
ווען איך וועל הענגען ווי אַ פלעדערמויז
מיטן קאָפּ אַראָפּ
אין קליינעם שפיגל.

זינט ביסט ניט אין מיניע אַרעמס דאַרף איך ניט די שמערן,
לעב איך אויף דער אומעטיקער ערד מיט צוויי נשמות.

אונדזער קינד האָט ניט באַוויון אויסצוויןגען: מאַמע,
פאַרבליבן איז עס האַלב אין דיר און האַלב אין מיר. אויף שמענדיק!

מינערער, ס'האַט ווי די זון אין ים
פאַרקלענערט זיך די וועלט. און בלויז מיין ליבשאַפט
ווערט אין דער פאַרקלענערונג אַלין גרעסער.

מע זאָגט: כ'בין שייַן. ווען דו וואַלסט זאָגן: מיאָוס,
וואַלט ליבער מיר געוועזן ווי דער „שיין“.

ביים עסן קוקרווע דאַכט מיר,
ס'זענען דיניע ליפן.

ס'דערמאַנט מיר אין דיין מענלעכקייט
דער שטורמיש-רויטער אַקס.

אין לייבנברום דערפיל איך
דיניע מעכטיקע באַגערן.

זינט ביסט ניט אין מיניע אַרעמס דאַרף איך ניט די שמערן.

ערגעץ אין דער טיפעניש פון קימבערלי,
אין קראטערם,
און ווו נאָר ס'בליצט די מאמע-ערד
מיט פישופדיקן צוואַג —
טאַנצט אַ דימענט-מיידל הינטער פענצטער פון איר פאלאץ.

טאַג און נאַכט, ווי דאָרשטיקע טערמיטן,
ציען זיך צו איר פאַרליבטע מענער,
בלאָנדזשען צו איר שמייכל רויט צעפלאַקערטע פון תאוה,
זעצן מיט די האַמערס אין איר פאלאץ,
טוען תפילה:

דימענט-מיידל,
יונגינקע לבנה אין דער ערד,
לאַז קושן דינע פים
די מידע שקלאַפן.
עס וואַקלען זיך די טויערן צו דיר פון שווערן האַמער
און דיין פאַרליבטער אין שוין טויט פון ליבע.
נאָר די וואַס טוען תפילה מיט די שווייס באַדעקטע האַמערס —
פאלן מיט געפלאַצטע הערצער
בני די שוואַרצע טויערן.
און זי טאַנצט ווייטער,
מאַניעט אַ געפאַנגענע אין היכל.
טאַג און נאַכט, ווי דאָרשטיקע טערמיטן,
ציען זיך פאַרליבטע צו איר שמייכל.

I

— כ'זועל זײַן דיין ווייב! האָט מיט אַ צימער ענדלעך
פאַרטרויט מיר די, וואָס זי האָב איך אַמאָל געליבט
אומענדלעך,

די שיינע, וואָס איז פּראַכטיק ווי אַ גאַלדרינג אויף אַ פּוס.
כ'זועל זײַן דיין נויב, אַרײַנשמעלן דיין נאַמען אין מיין אויער,
סײַדן וועסט אַ לייב צו אונדזער חתונה מיר ברענגען.
ווי זונפאַרגאַנג אַ לייב!
אַזוי דער ווילן פֿון מיין פּאַטער.

II

די טרערן אויף איר באַק, ווי זילבערשופן בני אַ פּיש,
געווען זענען מיר עדות פֿון איר ליבשאַפט.
און דערפֿאַר —

האַב איך די זעלכע נאַכט באַשמירט
מיט קאַכרע-סם די שפּיזן,
און אירע אויגן, צוויי פּלאַמינגאַס,
האַבן מיך באַגלייט
איגעווייניק, אין די צײַן פֿון דזשונגל.

III

— — — פלוצעם שנימערט צווישן גראָז אַ לייב,
אַזוי ווי ס'וואָלטן
אַרויסגעשפרונגען זינע ריפן ברומענדיקערהייט.
אַ לאַז מיין שפּיז,
און מיטן שפּיז אין ברוסט — אויף מיר דער קיניג.
מיר קנוילן זיך אין גראָז.
צוזאַמען שטראַמט
מענטשנבלוט און לייבנבלוט,
ביז וואַנען ס'האַט דער לייב
אַנטליען מיר זיין מאַכט
אים צו באַזיגן.

IV

דאָס גאַנצע דאָרף, צוזאַמען מיט די שמערן,
האַבן אונדז באַגעגנט מיט אַ טאַנץ. מ'האַט אָפּגעבראַטן
לייבנפלייש און יעדער האַט באַלעקט זיך.
דאָס רעכטע אויג פון לייב האַב איך געגעסן,
זי — דאָס לינקע.
שפעטער, אויף זיין פעל דער אָפּגעשונדענער,
אין שטיבל,
האַבן מיר אַזוי געליבט זיך, — אַז דער טויטער לייב
איז לעבעדיק געוואָרן און מיט ביידן אויפן קאַרק
אַנטלאָפן אין דער פינצטערניש אַ פּייערדיק צעהיצטער.
די פרוי האַט מיך געביסן: האַלט מיך שטאַרק!
און ס'דאַכט זיך מיר, אַז אויפן לייב מיר ריימן נאָך ביז איצטער.

די פלה פון דונער

ביים שיך טוגולא איז געגאנגען ברענגען האלץ א מיידל,
אלע ביימער זענען קאלט און נאס געווען ווי פיש.
פלוצעם האט א דונער, אין זיין האנט א האק פון זילבער,
דערזען די מיידל. זי איז אים געפעלן.
די קליינע האק פון זילבער האט א לאך געמאן אין וואלד,
און די מיידל זעט א קופע צווינגן.

זאגט די מיידל:

— גוטער מענטש, ווי זאל איך דיר באדאנקען?

זאגט דער דונער:

— זיי מיין פלה, דאס וועט זיין א דאנק.
אז גאט וואלט זען די אויגן דיניע
און דעם שיינעם בויד,
וואלט ער זיך צעוויינט פון גליק, וואס ער האט דיך באשאפן.

און ער נעמט א בלייז און מאכט א נאָזרינג
און דעם נאָזרינג טוט ער אָן דער מיידל.

זאגט די מיידל:

— איך זאל זיין דיין פלה,
מוז איך וויסן, ליבער מענטש, דיין נאָמען.

זאגט דער דונער:

— ס'איז מיין נאָמען דונער.
נימאָ דיין גלייכן צווישן וואַלקנמיידלעך.

אז גאט וואָלט זען די אויגן דינע
און דעם שיינעם בויך,
וואָלט ער זיך צעוויינט פון גליק, וואָס ער האָט דיך באַשאַפן.

און ער נעמט אַ רעגנשנור
און טוט זי אָן אין פּערל.

זאָגט די מיידל :

— איך בין פלייש און בייז,
און ווי דיין קופּע צווינגן אין אַ פּייער
וועלן זיך פאַרלעשן מינע אויגן.
זע, אַט שווימט אין טיך טוגלאַ פּונקט אַזאָ ווי איך,
אַנגעטאַן אין זעלבן נאַזרינג,
אַנגעטאַן אין פּערל,
יענע איז פון זעלבן פלייש ווי דו
און וועט דיך ליבן...

כיים טיך טוגלאַ זעט מען נאָך ביז היינט די קופּע צווינגן.
אונטער זיי אַ קבר. אַז דו גייסט פאַרבניי גיב אַכט :
אויבן וויינט אַ דונער טאָג און נאַכט.

ליבער, זינגענדיקער פריינד אין ווייכן טונקל-גריין,
ווי די מילדע אויגן פון מנין פלה — טונקל-גריין.
ווי די אויגן פון מנין פלה, וואס איך האב פארלוירן —
לאז בני דינע פיס מיך ליגן אונטער טונקל-גריין,
ליבער, זינגענדיקער פריינד אין ווייכן טונקל-גריין,
ווי די אויגן פון מנין פלה, וואס איך האב פארלוירן.

ווען איך שפרייט די פינגער צו די רינגען פון דיין הארץ —
הער איך ווי עם קלאפט די ליבשאפט אין מנין פלהס הארץ.
ליבשאפט פון דער פלה מינער, וואס איך האב פארלוירן.
בויס-געליבטע! זינגענדיקער פריינד אין טונקל-גריין,
א, ווי גליקלעך וואלט איך זיין מיט דיר אין טונקל-גריין,
ווען א קינד — א ביימעלע וואלסט דו פון מיר געבוירן!

ליד צו דעם האר פון די וואלקנס

קליינע קינדער פאלן מיטן רעגן פון די וואלקנס.
ניט די וואלקנס האָבן זיי געבוירן.
וואָס וועט זיין?
ס'האָבן זיי געבוירן וואַלקנפרויען, —
יונגע מאמעס, וועלכע האַסט פאַרשלונגען.

די יונגע מאמעס זענען דיִינע. אונדזערע — די קינדער.
זיי פאלן מיטן רעגן, מיטן שמורעס.
וואָס וועט זיין?
זיי מיטן זיך צוזאַמען מיט די קינדער פון דער ערד,
זיי ווערן יונגע מענער, שיינע פרויען.

די טויטע מאמעס בענקען נאָך די קינדער.
און אַלע מענטשנליפן זענען דיִינע.
וואָס וועט זיין?
דערלאַנגסט אַ בלאַז —
אַט גראַען שוין ווי זאַליג די שוואַרצע פאַרבן.

ס'דערנענטערט זיך דער סוף. מיר אַלע שטאַרבן.

קריגער, טונק אין אונדזער בלומ די פֿיילן,
וועט פארלירן זײַנע פים דער שונא.

אונדזער בלומ איז ניט פון טאמע-מאמע,
נאר א שפּײַ פון גאט אין האלבע גלידער.

אז מיר שטארבן, זידט די ערד ווי שוועבל,
אונדזער בלומ קאן אונטערצינדן וואסער.

קריגער, טונק אין אונדזער בלומ די פֿיילן,
וועמען אזא פֿייל באגעגנט — לעבט ניט.

בלויז בארירט פון שאַמן — יענער לעבט ניט.
קיינעם ניט באגעגנט, בלייבט א פֿיער.

בליצפייגל אין הויכער נעסט פון דונער
זינגענדיקע פאלן טויט אין אפגרונט.

מיר אליין, מיר האַבן ניט קיין פינגער,
קעגן שונא קאַנען מיר ניט אַיילן — —

קריגער, טונק אין אונדזער בלומ די פֿיילן!

דאָס זעלבסטמאָרדליד פון די הערעראָס

דעם רעגן-בויגן גייט ניט אָן. זײַן פּיל-קאַלירמע שווערד
פאַרהאַלט דעם רעגן. זאָגט אים: בלײַב אין הימל.
און מיר באַגײען זעלבסטמאָרד אין די קנייטשן פון דער ערד,
עס אַנלײט שוין די היענע גרין ווי שימל.

דעם רעגן-בויגן גייט ניט אָן.

די ביקסן-טרעגער מיט די ווייסע שקלאַפּערישע הינט
פאַרנאַרן אונדז אין גאַלדמינעס מיט אַלע סאַרטן דריידלעך.
דעם רעגן-בויגן גייט ניט אָן, אַז אונדזער בלוט צערינט,
און אַז עס קוילען זיך אַליין די מיידלעך.

דעם רעגן-בויגן גייט ניט אָן.

אַ, פּוּיגל אינסנינגיז, וואָס ביסט קלענער פון אַ צאַן,
דערצייל פון אונדזער זעלבסטמאָרד אין דיין קיניגרייך די געטער.
דעם רעגן-בויגן גייט ניט אָן. גייט שוידערלעך ניט אָן.
דערלויבן וועט ער גיין דעם רעגן — שפּעטער.

דעם רעגן-בויגן גייט ניט אָן.

דער היישריק

דער היישריק האט שוין ארומגעביסן אונדזער פלייש.
ער האט געמיינט :
מיר זענען זאנגען, זאנגען.

די וויכע אויגן פון די אייזלען
שווימען אין זיין בלוט.
ער האט שוין אויפגעפרעסן
אלע שאטנעס פון די ביימער.

ער האט שוין אויפגעפרעסן די לבנה.
זי שלאגט מיט דימענטן פון זיינע פליגל.
די שמערן קניען : מיר'ן זיין דיר שקלאפן!
אצינד האט זיך דער היישריק א לאז געטאן צו גאט...
צו גאט, וואס האט דעם היישריק באשאפן.

נקמה-טרערן

אזוי ווי קארן איז דאס ברויט פאר מענטשן,
זענען מענטשן ברויט פאר די דעמאָנען.

זיי אַקערן מיט אונדזערע סקעלעטן און פאַרזייען,
ווי אַ הויפּן זינגענדיקן שמויב די מענטשן-קערנער.

פלייצנדיקע הענט פון רעגן
ציען אונדז אַרויס...

נאָר קוים באַווניזן מיר צו זאָגן: מאַמע,
אַ לעק צו מאַן דעם האַניק פון די שאַטנס,
איידער נאָך מיר ווייסן וואָס צו מאַנען —
זענען מיר שוין ברויט פאר די דעמאָנען.

דעריבער זענען פול און ציטיק
די נקמה-טרערן.
נקמה-טרערן שפּריצן ווי די פונקען ביי אַ לייבין,
וואָס געפינט ניט מער אין הייל
די לייבעלעך
די קינדער.

נקמה-טרערן פינקלען איבער מיילן,
מיט זייער סם באַגילדן מיר די פיילן
און די פיילן שיקן מיר אַוועק צו יענע טראַנען,
ווי מיר זענען ברויט פאר די דעמאָנען.

ווער באַשאַפּט דאָס גראַ און דיַנע האָר?
דו ווייסט ניט, ברודער:
צווישן ערד און הימל הענגט אַ שפינראַד,
אויפן שפינראַד הענגט דאָס גראַע פּייער,
דערנעבן, אויף אַ וואַלקן,
זיצט דיין אייגענער סקעלעם,
וואָס בלויז די גסיסה דיַנע איז אים טייער,
און שפינט פאַר דיַנע האָר
דאָס גראַע פּייער.

דו, מיט לייבנבלום געזאלבמע בני א רוימן שניטער,
זאט מיט פלייש און ליבע ווי א טראגעדיקע פרוי —
נענטער, נענטער, צו דיין האר דעם יעגער!
אצינד, ווען די היענע גרייט שוין זאלץ פאר מינע מוסקלען —
א, נענטער, נענטער צו דיין האר דעם יעגער.

שטארבט א מאן —
בני זיין לוויה זוכט די פרוי א צווייטן.
קינדער מיינען: זיי האבן געבוירן זיך אליין.
א מענטש האט ליב א מענטש אין שפיגל.
דו — וועסט ניט פארראטן.
דו, מיט לייבנבלום געזאלבמע בני א רוימן שניטער,
וועסט נידערן צוגלייך מיט מיר אין קיניגרייך פון טויט,
ווי ס'געיעג וועט אנגיין ווייטער, ווייטער — —

לאך ניט פון משוגענעם

לאך ניט פון משוגענעם. זיין גניסט איז א פאנטערע,
וואס יאגט זיך אין א ברענענדיקן וואלד נאך זיך אליין.
עסן עסט ער ניט קיין חיה —
נאר זיין אייגן ליב.
טרינקען טרינקט ער ניט קיין וואסער —
נאר זיין אייגן בלוט.
און זיינע אויגן זעען אויס ווי הענטעלעך פון קינדער,
וואס בענקען נאך א מאמע.
יא, א מאמע.

לאך ניט פון משוגענעם. קאפויער וועט זיך שמעלן
ס'געלעכטער, ווי די פעדערן די גלאמע בני א שטרוים,
ווען זיי דערפילן איבער זיך דעם שאטן פון אן אדלער.
אומזיסט וועט זיין דיין תפילה,
און דיין פילן-כויגן — שפינוועבס.
יענער וועט דיך אין די ציין
אוועקטראגן צום דונער,
און דארטן וועט שוין דיין געלעכטער הענגען צווישן ביידן
און דער בליץ, דעם דונערס האק, וועט ריידן.

אייניקל פון מאלאנדעלא,
קיניג פון די לייבן,
דו, וואס יעדער שיינהייט, אן א מום,
באדארף דיר ליבן;
דו, באהערשער פון דעם אמאזימו,
וואס האט צוויי קעפ, און איינער איז א שטיינערנער, —
א שטיינקאפ;
אייניקל פון מאלאנדעלא,
קיניג פון די לייבן, —
דעם לייטער וואס דו בויסט צום וואַלקן
זאַלסטו מער ניט בויען.
גאט איז ניט קיין מיידל
און איז ניט קיין אמאזימו.

וועסט צו אים ניט קומען אויף דיין לייטער.
זוך אים אין די מאַלן, צווישן צווייגן.
שמענדיק איז ער און וועט זיין א צווייטער:
זיצט אויף דינע אַקסלען און איז העכער פון דיין שטייגן.

ניט קיין וואַלקן איז די נאכט — א ריו-היפאָפּאַטאַם.
אויף זיין קאָפּ אַ ווייסער אַדלער הייבט זיך פונעם ים.
אַז מע זעט ניט מער דעם אַדלער אין זיין ווייסן פּלאַם —
איינגעשלונגען ווערט דער מענטש פון ריו-היפאָפּאַטאַם.
אַז דער מאַנסטער לאָזט פון אויבן זיך אַראָפּ אין ים —
נידערט אויף זיין קאָפּ דער אַדלער אין אַ ווייסן פּלאַם.

מאמע וואלד, ביסט עלטער פון דער נאכט.
ארפאגענידערט פון די וואלקנס בליען דינע וואסערן
אין שווארצן פלייש פון האלץ
אזוי ווי מענטשן.
און דאך ביסטו געפאנגען ביי די חיות אין דער ערד —
זיי האלטן דינע וואסערפיש
פארקלאמערט אין די ציינער.

ניט קיין וואלקנס רעגענען, דאס רעגנט גאט אליין,
די וואלקנס, מאמע, זענען בלויז א שאמן.
וויינען וויינט אין הויז פון דינע צווייגן אונדזער הארץ,
די טרערן, מאמע, זענען בלויז א שאמן.

אומענדלעך ביסטו. הינטער דיר — די טויערן פון גיהנום,
וון נשמות פלאטערן ווי מאמן ארום פייער.
אלע פייגל זאלן וועלן אויסמעסטן דיין גרייס —
ווערן זיי צו ליטישן געלעכטער. ס'האט קיין מענטש,
קיין חיה אדער פויגל צו דיין ברעג נאך ניט דערבלאנדזשעט.
אין דיר, א, מאמע זינגט די לייבין פאר איר קינד א וויגליד,
זשיראפן קושן דינע פינגער, און דער אלטער העלפאנד
קומט אין דינע מוטערלעכע ארעמס גליקלעך שטארבן.
אין דיר איז גוט צו לעבן, גוט צו שטארבן.

ניט קיין וואלקנס רעגענען, דאס רעגנט גאט אליין,
די וואלקנס, מאמע, זענען בלויז א שאמן.
וויינען וויינט אין הויז פון דינע צווייגן אונדזער הארץ,
די טרערן, מאמע, זענען בלויז א שאמן.

לויבליד פאר אן אקס

קומט באווינדערן מיין אקס.
ניטא צו אים קיין גלייכן.
זיין מאמע איז געווען די זון,
זיין מאמע — די לבנה.

וויסער פון די שפריצן מילך די ערשמע
בני א פרוי,
ווען זי גיט צו זייגן, איז די וויסקייט פון זיין שמערן.

אין זינע אויגן קאן מען זען די צוקונפט.
נאר איר זאלט
בעסער זיי גיט עפענען
אין רגעס ווען זיי דרימלען.

די הערנער זענען מאסטן פון א שיק,
אזא וואס פירט אין בויך אפולע אוצרות.

מיידלעך ווערן אנדערש אינעם שימער פון זיין פראכט.
אין זייער בלוט —
א ווארעמקייט פון אומבאקאנטע מיילער.

קומט באווינדערן מיין אקס.
ניטא צו אים קיין גלייכן.

ווי ער באדט זיך — ווערן זיס די טייכן.

א פייגלשיף האט זיך באוויון
בנים גרינעם ברעג פון זאנזיבאר.
קיין מענטשן זעט מען ניט, בלויז פייגל,
וואס זינגען: זאנזי-זאנזי-באר.
דער קאפיטאן איז א קאליברי
און זיצט בנים רודער ווי א האר.

ניט שמענדיק זענען די מאטראסן
אויף יענער שיף, בני זאנזיבאר,
געוועזן פייגל און געזונגען:
זאנזי-זאנזי-באר.

מיט ביקסן איז געווען געלאדן
אמאל די שיף בני זאנזיבאר,
נאר ס'האט דער צויבערער מאלאמי
געשלאגן זי מיט פעסט דערפאר.

ער האט א בלאז געטאן, מאלאמי,
פון גרינעם אינדזל זאנזיבאר
די בליטן פונעם בוים גרי-גרי, —
פארסממע בליטן רויט ווי זשאר,
אויף יענער שיף, די שיף מיט ביקסן,
מיט ביקסן קעגן זאנזיבאר.

דעריבער ליגן דארט סקעלעמן
און פייגל צוויטשערן אן צער.
און די מאטראסן זענען פייגל,
וואס קומען אן קיין זאנזיכאר.
דער קאפיטאן איז א קאליברי
און זיצט בניס רודער ווי א האר.

קיין מענטשן זעט מען נישט, בלויז פייגל,
וואס זינגען: זאנזי-
זאנזי-
באר.

I

א חלום איז דער אַדלער, וואָס זײַן האַרץ איז פֿון אַ מענטש,
ווען דער אַדלער שפּילט זיך מיטן שמורעם
צווישן פעלדזן.
זעסמו אים אין שמינג
איז ער שוין דעמאַלט ניט קיין חלום.
בלויז אַ בינטל פעדערן. מער גאַרניט.

II

א חלום איז דער טיגער, וואָס די טיגערישע זון
האַט אים צווישן וואַסערפּאַלן, אויף דער ערד, געבוירן.
אַליין זײַן שאַטן איז פֿון ריינסטן גאַלד און שענער, קליגער
פֿון דער קיניגין אין זאַנזיבאַר.
נאָר ווען עס פּליקן
יעגעהינט זײַן לײב,
איז ער קיין חלום ניט, — אַ שמאַמע.
אַ שמאַמע אַ פאַרבּלומיקטע. מער גאַרניט.

III

א חלום איז די פרוי, וואס קומט פארשלייערט אין דיין חלום,
ווי א פויגל אין א פרעמדער נעסט.
און אלע נאכט
וויקלט זי פון זיך אראפ א שלייער נאך א שלייער.
מעגסטו זיין א לאמער בעטלער צי א העלד, א קיניג,
ביסטו גרייט זיך אויפהאקן דעם קאפ
זי זאל פון דארטן
ארניגשווימען אין דיין געצעלט.
נאר האלטסטו זי ביים הארצן —
דאכט זיך דיר : ניט זי,
ניט מער קיין חלום.
א פרעמדע. א פאררעטערין. מער גארניט.

זיי האָבן שוין פאַרנומען אלע „טויזנט בערג פון טאַל“,
יענע ווייניג-באַפֿערלטע האַרט-האַרציקע מוראַשקעס.
טרוימפירן זיי אַצינד ווי מענטשן
איבער די געפאַנגענע וואָס ליגן קופּעס-קופּעס
צוזאַמען מיט דער מלכה אָן אַ קרוין;
איבער די געפאַנגענע מיט פליגעלעך פאַרבּרענטע
וואָס קאַנען מער ניט פּלאַטערן,
כאַטש אָפּן איז דער הימל...

די, וואָס האַלטן נאָך אין זשיפען —
קנעטן ליים און פאַלן
אונטערן געדריק פון רוימע ציגל.
זיי בויען פיראַמידן פאַרן אויסדערווילטן מין,
באַגלייט פון בייטשן, גאַרניט ווי אין צוואַנציקסטן יאָרהונדערט...

דערנעבן, אין אַ שטרויענעם געצעלט,
אונטער קאַקוסביימער, פּאַפּוגניען ווי אַקטיאָרן,
וואָס מאַכן נאָך די קלאַנגען פון אַ חתונה ביי מאַלפעס, —
בייגט זיך ביי אַ לאַמפּ אַ דיכטער...
עלנט ווי אַ טרער,
וואָס האַט ניט קיינעם ווער ס'זאַל זי באַוויינען.
זיינע ווערטער
זשיפען קוים אָן פליגל, ווי די קנעכט,
וואָס ליגן קופּעס-קופּעס אויפן שלאַכטפּעלד.
און אויך די מלכה פון די ווערטער
טרויערט אָן אַ קרוין...

דער דיכטער, מיט זיין הויקער, איז דער עלנטסטער פון אלע
 באשעפענישן אויף דער וועלט.
 זיין שטימונג איז פארדזשונגלע.
 זיין תפילה קאן זיך ניט פארמעסן
 מיטן לייב אין שטומקייט;
 זיין קינדהייט זעט אים אויס ווי דער צעפליקטער אנטילאפ
 אין ווילדערניש... אין דרויסן...
 וועמען ליבן?
 פינצטער.
 פינצטער.
 כאטש דאס לעמפל ברענט.
 זיין קנויט — א קאברע-שלענגל
 שפריצט מיט פייער.

דער דיכטער וויל זיך קלאפן קאפ אן וואנט, —
 איז ניט פארזאנען
 אפילו דא קיין וואנט.
 ער עפנט ס'פענצטער
 און טראכט, א שטייגער, צי דערביי די פאלמעצוווינגן זענען
 באפלעקט מיט פייגלמיסס,
 צי מיטן פודער פון לבנה.

פינצטערניש ווערט נענטער.
 פינקלט. שפרינקלט.
 ס'מוט זיך עפעס אויפן שלאכטפעלד!
 העי, פאעט, געשווינדער,
 עפן איצט פון דינע לאנגע אויערן די וועס, —
 דאס אטעמען די קופעס קנעכט א תפילה:

— גיב אונדז פליגל!
דערבארעם זיך אויף דינע קינדער, האר,
און גיב אונדז פליגל!!

א ווינט א מלאך טראַגט אַוועק די תפילה.
ס'קומט צוריק
א ברומענדיקער שטורעמלייב,
און רעגן-טראַפנס פאלן
פישופדיקע, לעבעדיקע אויף די קופעס קנעכט,
באפליגלען זיי מיט זילבערלעכע פליגעלעך
און זשזשזש...
א ריון-מחנה, האַלב, דרני פערמל שוימע,
דערלאַנגען זיך א הייב פון אַלע קברים,
פלאַטערן צו אים,
צום ווילדן שטוינענדיקן דיכטער,
צום לעמפל זינעם,
צו דעם צינגל פייער,
צו ליכט,
צו ליכט,
די קיניגין פאַרויס — — —

פארפול שוין דאָס געצעלט מיט די באַפּרײַמע.
נענטער. נענטער.
זיי דרייען זיך אין זוניקן עקסטאז
אַרום דעם פּײַער,
צוזאַמען מיט די שאַטנדלעך וואָס גייען אויס פאַר תּענוג,
צוזאַמען מיט דעם דיכטערס אַקערשט אויפגעלעכטע ווערטער,
צוזאַמען מיטן לעמפל,
מיטן אויסגעלייזטן דיכטער,
צוזאַמען מיטן שמורעמלייב — — —
אַ, נענטער, נענטער, נענטער,
איידער דעם געצעלט פאַרשלינגען פּלאַמען.
אַ קלאַנג... אַ ליד באַוועגט זיך... סוד פון לעבן... סוד פון סוד...
און ס'טאַנצט דער דיכטער מיט דער מלכה, טאַנצט מיט איר צוזאַמען -
און ביידע ברענגען אין אַ קאַראַהאַד.

מיר האָבן פּלוצעם זיך דערזען. די צייט איז ניט געוואָרן.
האַסט באַוואַכט דעם טויער פון גן־עדן.
איבער דיר צוויי וואַסערפּאַלן —
שמראַמענדיקע פּליגל.

ברודער! האַסט מיין בליק פון שווערן בלייב
צעשמאַלצן אין דיין פּייערדיקער מילדקייט.
פּחדנות האַט מיר אַפּגעטאַן אַ שפּיצל, —
ניט דערלאָזן דינע ליפּן זאַלן מיך פאַרווכן.

אַנשטאַט צו ליגן נאַריש אין דער ערד —
וואַלט מיין בלוט געריזלט אין אַ טיגער!

צו שפּעט. איך בין פון דיר דערווייטערט
צען טויזנט מייל.
צוריק צום וואַרט דעם אויסטערליש ניט־זאַמן.

און כאַטש מיר זענען ביידע פּרייַ — גייען מיר אין קראַטן.

גרינער אקוואריום

[קורצע באשרייבונגען]

א

— דינע ציין זענען ביינערנע קראפן. הינטער זיי, אין א קרישמאלענער צעל, דינע געשמידטע ווערטער. געדענק די עצה פון אן עלטערן: די שולדיקע, וואס האבן אריינגעמאן אין דיין בעכער פארסמטע פערל — זיי לאזן ארויס אויף דער פריי. ווי א דאנק פארן גענאד, וועלן זיי בויען דיין אייביקייט; נאר יענע, די אומשולדיקע, וואס טרילערן פאלש ווי סאלאוויען איבער א קבר — זיי זאלסטו ניט שאנעווען. הענג זיי, ווער זייער הלין! ווייל קוים לאזסטו זיי ארויס פון דיין מויל, צי פון דיין פען — ווערן זיי שדים. די שמערן זאלן אזוי ניט אראפפאלן ווי איך זאג דעם אמת! —

אט די צוואה האט מיר איבערגעלאזן מיט יארן צוריק אין מיין לעבעדיקער היימשמאט, אן אלטער בחור, א צעדרומסקעמער פאעט, מיט א לאנגן צאפ אהינטער, ווי א פרישער בעריאזעווער בעזעם. מ'האט קיינער ניט געוויסט זיין נאמען, פון וואנען ער שטאמט. איך האב נאר געוויסט, אז ער שרייבט אין תרגום-לשון געגראמטע בריוועלעך צו גאט, ווארפט זיי אריין אין רייטן פאסטקעסטל ביי דער גרינער בריק, און באדאכט און געדולדיק שפאצירט ער ביי דער ווילנע און ווארט, דער פאטשמאליאן פון הימל זאל אים ברענגען אן ענטפער.

ב

— גיי איבער ווערטער ווי איבער א מינענפעלד: איין פאלשער טראט, איין פאלשע באוועגונג, און אלע ווערטער, וואס דו האסט אויפגעציליעט א גאנץ לעבן אויף דינע אדערן, וועלן צעפליקט ווערן מיט דיר צוזאמען —

אזוי האָט צו מיר געשעפטשעט מיין ליבליכער שאַטן, ווען מיר ביידע, געבלענדט פון רעפּלעקטאַרן-ווינטמילן, האָבן געצויגן ביי נאַכט איבער אַ בלוטיקן מינענפעלד, און מיין יעדער שפּאַן, וואָס איז געשמעלט געווען אויף טויט אַדער לעבן, האָט אַ ריין געטאָן אין האַרץ, ווי אַ טשוואַק אין אַ פּידל.

ג

קיינער האָט מיך אַבער ניט געוואַרנט, איך זאָל זיך היטן פון ווערטער, וואָס זענען שיפור פון יענוועלטיקע מאַנבלומען. דעריבער בין איך געוואָרן דער קנעכט פון זייער ווילן. און זייער ווילן קאָן איך ניט פאַרשטיין. און אוודאי ניט דעם סוד צי זיי האָבן מיך ליב אַדער פּיינט. זיי פירן מלחמות אין מיין שאַרבן ווי טערמיטן אין אַ מידבר. זייער שלאַכטפעלד שלאַגט פון מיינע אויגן מיטן אַפּשיין פון רובינען. און קינדער ווערן גראַ פאַר שרעק ווען איך זאָג זיי: גוט-חלום...

אַנוסטן, אין מיטן העלן טאַג, ווען כ'בין געלעגן אין גאַרטן, און איבער מיר — אַ צווייג מאַראַנצן, אַדער קינדער שפּילן זיך מיט גאַלדענע זייפּנבלאַזן, האָב איך דערפּילט אַ באַוועגונג אין דער נשמה. אַהא, מיינע ווערטער קלייבן זיך אין וועג אַרײַן... בײַ איינעם אַפּגעהאַלטן אַ נצחון, האָבן זיי, קענטיק, באַשלאָסן איינצונעמען פעסטונגען, וואָס קיין שום ווערטער האָבן ביז איצט ניט געקאָנט. בײַ מענטשן, בײַ מלאכים, און פאַר וואָס ניט בײַ שמערן? פאַר-שיפורט פון יענוועלטיקע מאַנבלומען שפּילט זייער פּאַנטאַזיע.

טרומייטן שאַלן.

פאַקלען ווי ברענענדיקע פּייגל.

ס'באַגלייטן זיי ליניעס. ראַמען פון מוזיק.

צו איינעם אזא וואָרט, וואָס האָט גערימט פאַרויס אין אַ
קרױן, וווּ עס פינקלען מײנע טרערן, ווייזט אויס דער אייבערהאַר,
בײן אײך געפאַלן אויף די קני.

— אַזױ לאָזסטו מיך איבער, אָן אַ זײַגעזונט, אָן אַ צום-
ווידערזען, אָן גאַרניט? יאָרן האָבן מיר געוואַנדערט צוזאַמען, פון
מײן צײט האָסטו געגעסן, איז אײדער מיר צעשיידן זיך, אײדער
גײסט אײננעמען וועלטן — אײן בקשה! נאָר גיב אַ וואָרט אז וועסט
ניט אַפּזאָגן...

— מספּים. אײך גיב מײן וואָרט. נאָר אָן לאַנגע זאַצן. ווייל
די זון בײגט זיך אויף דער בלאַער צווייג און בלויז אַ רגע פאַלט
זי אין אַפּגרונט.

— כּװײל זען די טױטע!

— אזא פאַרלאַנג... נו, מילא. מײן וואָרט איז מיר
טײערער... זע!

אַ גרינער מעסער האָט אויפגעשניטן די ערד.
ס'איז געוואָרן גרין.

גרין.

גרין.

גרינקייט פון טונקעלע יאָדלעס דורך אַ נעפל;

גרינקייט פון אַ וואַלקן מיט געפלאַצטער גאַל;

גרינקייט פון מאַכיקע שמײנער אין אַ רעגן;

גרינקייט וואָס אַנטפלעקט זיך דורך אַ רײף, געקניקלט פון

אַ זיבן-יעריקן;

גרינקייט פון קרויטבלעמער אין שפּליטערס טוי, וואָס צעבלר-

טיקן פינגער;

ערשמע גרינקייט אונטער צעשמאַלצענעם שניי אין אַ

קאַראַהאַד אַרום אַ בלאַ בלימעלע;

גרינקייט פון א האלב-לבנה, וואס מע זעט זי מיט גרינע
אויגן פון אונטער א כוואליע;
און פֿיערלעכע גרינקייט פון גראָזן, באַזיימט אַרום אַ קבר.
גרינקייטן שמראַמען אין גרינקייטן. לייב אין לייב. און אַט
איז שוין פאַרוואַנדלט די ערד אין אַ גרינעם אַקוואַריום.
נענטער, נענטער, צו דער גרינער ווימלעניש!

איך קוק אַרײַן: מענטשן שווימען דאָ ווי פּיש. אומצאָליקע
פאַספּאָרנע פּנימער. יונג. אַלט. און יונג-אַלט אין איינעם. אַלע, וואָס
כ'האַב זיי געזען אַ גאַנץ לעבן און דער טויט האָט זיי געזאַלכט
מיט אַ גרינער עקסיסטענץ; אַלע שווימען זיי אינעם גרינעם
אַקוואַריום, אין אַ מין זיידענער, לופטיקער מוזיק.
דאָ לעבן די טוימע!

אונטער זיי טיכן, וועלדער, שמעט — אַ ריזיקע פּלאַסטישע
מאַפע, און אויבן שווימט אַרום די זון, אין געשמאַלט פון אַ
פֿיערדיקן מענטש.
איך דערקען באַקאַנטע, פּריינד, שכנים און צי פאַר זיי מײַן
שטרויענעם הוט:
— גוט-מאַרגן.

זיי ענטפּערן מיט גרינע שמייכלען, ווי אַ ברונעם ענטפּערט
אַ שטיין מיט צעבראַכענע רינגען.
מינע אויגן פאַטשן מיט זילבערנע וועסלעס, יאַגן, שווימען,
צווישן אַלע פּנימער. זיי נישטערן, זוכן איין פנים.
געפונען, געפונען! אַט איז דער הלום פון מײַן הלום — — —
— דאָס בין איך, טייערע, איך, איך. די קנייטשן זענען בלויז
אַ נעסט פון מײַן בענקשאַפט.
מינע ליפן, פאַרלאַפענע מיט בלוט, ציען זיך צו אירע. נאָר
וויי, זיי בלייבן הענגען אויף דער שויב פון אַקוואַריום.

אויך אירע ליפן שווימען צו מיניע. איך פיל דעם אַמעס פון
 ברענענדיקן פונש. די שויב איז אַ קאַלמער חלף צווישן ביידן.
 — איך וויל דיר לייענען אַ ליד, וועגן דיר... מוזסט הערן!
 — אויסווייניק, ליבער, קען איך דאָס ליד, איך אליין האָב
 דיר געגעבן די ווערמער.
 — וויל איך דיין ליב נאָך איין מאָל פילן!
 — מע קאָן ניט נענטער, די שויב, די שויב...
 — ניין, די גרענעץ וועט באַלד פאַרשווינדן, אַט צעזעץ איך
 די גרינע שויב מיטן קאַפּ — —

נאָכן צוועלפטן זעץ האָט געפלאַצט דער אַקוואַריום.
 וווּ זענען די ליפן, וווּ איז דאָס קול?
 און די טויטע, די טויטע, — זענען זיי געשטאַרבן?

נימאָ קיינער. אַנטקעגן מיר — גראַז. און אויבן — אַ צווייג
 מאַראַנצן, אַדער קינדער שפּילן זיך מיט גאַלדענע זייפּנבלאַזן.

אין איינעם א טאג פון דער שחיטה-צייט בין איך געזעסן אין א טונקל חדרל און געשריבן. גלייך דער מלאך פון שירה וואלט מיר פארטרויט: „אין דינע אייגענע הענט איז די ברירה. וועט דיין געזאנג מיך באגניסמערן, וועל איך באשיצן דיך מיט א פלאמיקער שווערד, אלא ניט — זאלסטו ניט האבן קיין טענה... מיין געוויסן וועט בלייבן ריין“.

כ'האב זיך דערפילט אין חדרל ווי די הענגענדיקע צונג אין א גלאק. א ריר, א צאפל — און דער גלאק וועט זיך באלד צעקלינגען.

אין דער שטילקייט האבן זיך געפיקט ווערטער.

ס'האט זיך דערהערט א קלאפ פון א פינגערביין אין מיר. די שטילקייט איז זיך צעלאפן איבערן דיל, ווי קוועקזילכער פון א געפלאצטן מערמאמעטער.

„א ספנה, א פריינד וויל ווארענען“. איך האב אפגעצויגן דעם

ריגל.

ס'באווייזט זיך א פרוי. דער איינדרוק — א בעטלעריין. ס'איז ניט קיין נאוינע. אין דער פויזע צווישן טויט און טויט, ווען ס'קיניגט דער הונגער אין זיין פולער סקעלעטישער גלאריע, ציען זיך המונים בעטלערס ווי געשוואלענע היישעריקן. נאר די בעטלעריין האט איבערראשט מיט איר קליידונג: א שטרויענע זומערהוט, א מין פאנאמע, באפוצט מיט פארטריקנטע פאזעמקעס; א לאנגע אלט-מאדישע קרינאליע — א רעגן-בויגן פון שמאמעס; בני דער זייט א טארבע; פון איר האלדז הענגט אראפ א דין שווארצעגלאזיק שנירל און אויף אים א בינאקל אין העלפאנדביין; און די שפיצן פון אירע לאקירקעס — צוויי ראבן גלאנציקע מיט אפענע בלוט-רויטע שנאבלען.

כ'האָב גאַרנישט געפרעגט, נאָר דערלאַנגט אָן אַקרניען
ברויט, בײַ די ראַנדן פאַרשימלט.

זי שמעלט אַ פאַר טריט פאַרויס, נעמט דאָס ברױט, לייגט
אָוועק אויפן טיש און דערנאָך — מיט דער שטים פון אַ קוקאָווקע:
— אויב כ'האָב קיין טעות ניט זענט איר דער פאַרשוין,
און אויב אַזוי וועל איך ס'ברױט ניט נעמען.

— איר קאַנט זיך צוזעצן, מומינקע, וועט אייך זײַן האַנט-
טיקער. און דאָס ברױט? יע, טאַקע שימל. נאָר אויף מיין וואַרמ,
קיין אַנדער ברױט האָב איך ניט. מ'עט נאָך דערלעבן צו עסן חלה.
און איך ווײַז דער פרוי דעם איינציקן טאַבורעט און אַליין
זען איך זיך אויפן טישל, אַנטקעגן.

— אוי, ניט דאָס מיין איך, בנאמנות, — פאַרהייבט זי די
קרינאַלינע ניט איינצוקנייטשן, ווי אַ טענצערין, און זעצט זיך
אויפן טאַבורעט.

— איז דערלויבט צו פרעגן אַ קלייניקייט?
— אַ קלייניקייט איז אַ קלייניקייט, מומינקע. איר דאַרפט
ניט צו מיר קיין הענטשקעס.

— אַט ליגן בויגנס פאַפיר. נאָך פריש דער טינט אויף זיי.
זוער האָט געשריבן?
— איך...
— זענט איר אַ שרײַבער?
— אַ שרײַבער.

ניט בלויז פון די אויגן-ווינקלען — פון אלע קנייטשן אירע
נעמען קאַפען טרערן. אַ ראַזע, שמייכלענדיקע פרישקייט, ווי אַ
נעפל נאָך אַ מאַיאָוון רעגן, בליט אַרויס פון איר נשמה.

— אויב אַזוי איז גוט. און אַצינד לאַזט מיר אויסגיין
ס'האַרץ, פאַר די מינוטן וועט אייך דער אייבערשמער באַצאָלן
מיט יאָרן.

זי ציט ארויס פון אַרבל אַ ראָז טיכעלע מיט זילבערנע באַזיי-
מונגען און באַרירט די ליפן. פון טיכעלע — די גסיסה פון אַן אַלטן
פאַרפּום. און זי דערציילט:

— מיין נאַמען איז פעליציע פּאַזנאַנסקי. דער שרטיבער
י. י. זינגער האָט מיך פאַראייביקט אין אַ ראָמאַן. אַמאַל האָב איך
אויסגעזען אַנדערש. נאָר דאָס איז ניט וויכטיק.

זי ציט ארויס פון צווייטן אַרבל נאָך אַ טיכעלע פון אַ בונטן
פּאַווע-קאַליר, מיט אַן אַנדער פאַרפּוס-ריח, ווישט אָפּ די פּיכטקייט
אונטער די אויגן און דערציילט ווייטער:

— איז אַט די פעליציע, לאַמיר זאָגן ס'איז אַ צווייטע, ניט די
בעטלערין וואָס זיצט דאָ לעבן אַיך, אַמאַל געווען אַן עושרמע.
ס'הייסט — איר מאַן איגנאַץ איז געווען אַ מיליאָנער. ניין פּאַבריקן,
הונדערטער וועכמאַשינען. אין איינעם פון זיינע פּאַלאַצן האָט
געוווינט דער פרעזידענט פון שטאַט. אויסער דעם איז ער געווען
ערן-קאַנסול פון פּאַרטוגאַל — —

דער זונפאַרגאַנג באַלייכט אירע קנייטשן מיטן ליכט פון
גרינע גליווערעס. זי ווערט דינער, איינגעשרומפּענער און זעט אויס
ווי אַ מומיע פון אַן אַלט-עגיפטישער פּרינצעסין.

— איגנאַצן האָט קיינער ניט ליב געהאַט, זיין פּאַמיליע
אויך ניט. מ'האַט אים געהאַלטן פאַר אַ מיזאַנטראָפּ. נו, אפשר.
מע טאָר אַזוי לייכט ניט מישפּטן. זיין מענטשנפּינדשאַפט האָט
געהאַט אַ סיבה. ער האָט קינדווייז צעבראַכן די נאָז ווי אַ ליימענעם
טעפּל און די גרעסטע פּראָפעסאָרן אין דער וועלט האָבן ניט
געקאַנט צונויפקלעפּן. האָט ער געמוזט אַנטאָן אַ צוגעשטעלטע נאָז,
אַ גומענע. מחמת דעם האָט ער פאַרלאָרן די שמים פון אַ מאַנצביל,
האַט גערעדט דין-דין, שוין צו דין, ווי אַן ערשט געבוירן קעצעלע.

פעליציע האָט אים יאָ ליב געהאַט. און ניט פאַר זײַן רײַכקײַט,
פאַר זײַן באַנעמונג, נײַן, זי האָט אים ליב געהאַט פאַר זײַן שרײַבן.
ער האָט געשריבן אין פּויליש אַ פּאַעמע וועגן אײובן...
אין די נעכט, בײַ זיך אין קאַבינעט, פּלעגט ער אױסמאַן
די גומענע נאַז, ער זאָל פּרײַער קאַנען אַטעמען און שרײַבן ביז אין
העלן מאָג אַרײַן. און פעליציע פּלעגט זײַן די גליקלעכסטע אין דער
וועלט. נײַן, ס'איז ניט פּאַזנאַנסקי דער פּאַבריקאַנט, ס'איז הײַנע,
בײַראָן! בײַראָנען האָט געפּעלט אַ שטיקל פּום — נו, איז ער ניט
געווען דער גרעסטער פּאַעט פּון זײַן יאַרהונדערט? אַזוי אױך
פּאַזנאַנסקי וואָס אים פּעלט אַ שטיקל נאַז...

דער זונפאַרגאַנג צעגליט פּון דרויסן דעם קופּערנעם גלאַק
פּון מײַן בײַדעמל. דאָס געוויין פּון אַ באַהאַלטן קינד וואָגלט צו זײַן
באַשעפּער. און די פּרוי אין דער שטרױענער פּאַנאַמע האַלט אין
דערצײלן:

— אין ערשטן מלחמה-מאַג האָט זיך אַ דריי געמאַן ס'רעדל.
אַ שפּליטער פּון אַ באַמבע האָט געטראַפּן אײַגנאַצן אין קאַפּ. פאַר
זײַן אױסהויבן די נשמה האָט ער פּאַרשווירן: פעליציע, מײַערע,
זע צו ראַטעווען מײַן ווערק, אין דעם איז מײַן גאַנץ לעבן. מײַן
עולם-הזה און עולם-הבא — — —

מיט אײַן וואַלזקע אין האַנט איז פעליציע אַנטלאָפּן פּון דער
שטאַט. אײַנעווייניק — די פּאַעמע וועגן אײובן, אַ בינטל דימענטן און
איר קאַסמיום וואָס זי האָט געטראַגן אױפּן מאַסקנבאַל, ווען זי האָט
זיך באַקענט מיט איר מאַן. בײַם אײַבערשוואַרצן די ליטווישע
גרענעץ אין אַ שיפּל אײַבער אַ טײַך, האָט זיך דאָס שיפּל אײַבער-
געקערט און די וואַלזקע איז אַרײַנגעפּאַלן אין וואַסער. דורך אַ נס

איז פעליציע דערשוועמען צום ברעג און דערציילט דעם גרענעץ-פירער וועגן אירע דימענטן, האט ער זיך עטלעכע מאל אונטער-געטונקט אונטערן וואסער און ארויסגעצויגן די וואליזקע. געווען אן ערלעכער פויער, ווי מ'האט פרויער אפגערעדט אזוי האט מען זיך שפעטער צעטיילט: ער האט באקומען אלע דימענטן, און זי — איר מאנס אייביקייט, זיין ווערק, און דעם קאסטיום וואס זי האט געטראגן אויפן מאסקנבאל... איר קאנט אים זען, פעליציע טראגט אים אויך איצטער... זי וויל אין אים מאנצן אויפן מאסקנבאל פון טויט...

די פרוי אין דער שטרויענער פאנאמע דערלאנגט זיך פלוצעם א שמעל אויף און מאכט א רעוועראנס ווי אמאל, אויף יענעם הימלישן מאסקנבאל. נאר וואס איז געשען? זי קאן זיך צוריק ניט אפבייגן. איר פנים טונקלט, מיניעט זיך ווי דורכגעברענט פאפיר און אויף די ראנדן פון איר שטרויענער פאנאמע בלוטיקן די פאזעמקעס.

— מען דארף ניט קיין וואסער, מען דארף ניט. א צוויק אונטערן הארצן, א נארישקייט. ווו האלטן מיר? יא, כ'וועל מאכן בקיצור —

זי האט שטייענדיק מיך באקוקט מיטן בינאקל און איר קול האט באקומען א קלאנג, ווי ס'וואלט געפלאצט אין איר אן אדער: — אצינד בין איך א בעטלערין. שוין באלד א יאר אזוי. געווען א צייט ווען כ'האב געלערנט מיט צוויי מיידלעך פארטוגעזיש און פאר יעדער לעקציע גענומען צוויי קארטאפאל. נאר זינט די מיידלעך זענען פארשוונדן האב איך ניט מיט וועמען צו לערנען פארטוגעזיש. גיי איבער די הייזער. אבער ניט בלויז צוליבן שטיקל ברויט. איך האב געוואלט געפינען אזא איינעם ווי איר, א שרייבער, און אים איבערגעבן דאס מינסטערווערק פון מיין שנייערן מאן.

ווייל איך, ליבער מענטש, וועל שוין לאנג ניט ציען, וועל גיין
באגעגענען די צוויי מיידלעך... גיט א האנט, אז איר וועט אויסהיטן
די פאעמע וועגן איובן אזוי ווי אייערע אייגענע פאפירן, און נאך
דער מלחמה — פארשטייט איר דאך אליין... גיט א האנט!..

ווען איר בייניקע רעכטע האנט מיט די איידעלע פיאנא-פינגער
האט זיך איינגעשלאסן אין מינער, האט די לינקע האנט ארויס-
געצויגן פון טארבע א ברוליאן אין קעשענע-פארמאט און אוועק-
געלייגט אויפן טיש לעבן פארשימלטן ברויט.

אז די פרוי איז אראפ — האט דער גלאק זיך צעקלונגען. ער
האט ניט געקאנט מער אויסהאלטן די שטומקייט. די שטומקייט פון
אלטע מענטשן, וואס מען כאפט אין די גאסן.

קינדערשע הענטלעך

— — אן איינציקע, פארפרוירענע שויב אין א קעלער. אויף דעם יאדלעוואלד פון שויב — דער אפדרוק פון צוויי קינדערשע הענטלעך ווי ביים דוכנען. דער וואלד אנטפלעקט דורך די הענטלעך דעם דרויסן און אין קעלער פאלט אריין די זון ווי א מת אין קבר. די ווענט זענען באצויגן מיט האַריקן שניי און גלימצערן ווי אין א זאלצגרוב.

אויף דר'ערד, אין א ווינקל, — צעוואַרפענע שמאַטעס פון א געלעגער און צווישן זיי, ווי גאַלדענע ציין, ווינקען ארויס באהאַל-טענע שטרויען.

אויף די שמאַטעס — א דיקער, פארטריפטער קרבן-מנחה בדפוס האלמנה והאחים ראם...

דערבײַ, אין א טאַפּ זאַמד — א פאַרגליווערטע, וואַקסענע ליכט, גלייך א פויגל וואַלט זיך פיקן דאָס האַרץ מיט א טויטן שנאַבל.

און אין מיטן קעלער, צווישן דעם אפדרוק פון די קינדערשע הענטלעך אויף דער שויב און דעם קרבן-מנחה אויף די שמאַטעס פון געלעגער — א קאַפּ אַ בראַנדזענער פון א פערד, מיט א זיל-בערנעם פלעק ווי א קינזשאַל אויפן שמערן, און קאַלטע, פאַראיי-ביקטע אויגן פון שוואַרצן מאַרמאַר.

און עס ריידן די קינדערשע הענטלעך פון שויב:
ליבער קאַפּ, זײַ מוחל. פון לעבעדיקן האַלדז נים מיר האַבן דיך אַפּגעהאַקט. ווען די לעצטע, לעצטע זענען זיך צעפאַלן אין אַש — דיך אין אַ יאַטקע געפונען, און פאַוואַליע, אונטער אַ לאַנגן, פּרעמדן מאַנטל, דערשלעפט אין קעלער. מיט דיר — געוואַלט זעטיקן אַ זקנה. עלנט ווי דו אַצינד אויף דער ערד איז געלעגן די

זקנה דא אין ווינקל. צוקאפנס — א ברענענדיקע ליכט. נאר פלוצעם
— הינט. הינט. הינט. זיי באפאלן די זקנה, דיין פארפרוירן פלייש.
באפאלן דעם יינגעלע צו וועלכן מיר געהערן... אוי, ווי מיר האבן
געוואלט אים העלפן... צו דער שויב זיך געצויגן, צום פארשנייטן
וואלד, און ווו זענען מיר, ווו זענען מיר?..

ווען די קינדערשע הענטלעך פון שויב דערציילן — שמעלצן
זיך די אייזיקע צאפנס פונעם בראנדזענעם קאפ. גלאנציק, אמעמדיק
ווערט זיין הויט. זיין לינקער אויער פאלט ארונטער ווי א לאק. און
אין די אויגן פון שווארצן מארמאר באווייזן זיך טרערן.

פון צעפאלענע ליימיקע נעסטן, פון קראטן-פענצטערלעך און צעבויגענע מירן ציען זיך צום זונפארגאנג ברענענדיקע שמות — קינדער מיט אויסגעשטרעקטע הענטלעך — ווי די זון וואלט זיי געבוירן אויפן שולהויף און אצינד פלאטערן זיי צוריק צו זייער מאמען.

אז די זון באהאלט אירע קינדער הינטער א וואלקן, לאזן זיי איבער זייערע שווארצע טרערן — דורכגעגליטע סאזשע — אויף דער גאלעריע פון דער שטאטשול.

די צוויי-גארנדיקע גאלעריע, דערהויבן אין א פיראמיד איבער הענגענדיקע רוינען פון געסלעך און זאוויילקעס, איז ניט די זעלביקע ווי זי האט אויסגעזען תמיד.

אצינד איז פארוואנדלט די גאלעריע אין אן אדלער איבער

אן אדלער!

דער אייבערשטער אדלער, וואס האט א קאפ פון א חיה און א בלאע ברוסט צווישן פורפורנע פליגל, ווי א קוואל צווישן רויזן, איז איינגעביסן מיט די נעגל פון זיינע פיר בראנדזענע פיס אינעם אונטערשטן.

און דער אונטערשטער אדלער, וואס זיין קאפ איז ווי דער קאפ בני א מלאך, מיט א בלישמשענדיקער שלאנג ארום האלדז, און זיינע פליגל — צוויי קעגנאיבערדיקע פעלדזן איבער אן אפגרונט — שטייט א געבויגענער איבער דער שטאטשול. זיינע צען פיס — קאלאנעס אויסגעהאקט פון זאלץ — וואקלען זיך אונטער די שווערע פליגל.

אויבן, בני די בראנדזענע פיס פונעם אייבערשטן אדלער, אויף דעם הינטערגרונט פון זיין בלאער ברוסט, זע איך א באהאלטן מענטשעלע.

— מענטשעלע, ווער ביסטו?
— כ'בין דער מאַלער יאַנקל שער, דער מאַלער פון די
געסלעך...

אין זײַן גרינער, סאַמעטענער מאַרינאַרקע שטייט ער
אַנטקעגן אַ לײַוונט. די מאַרינאַרקע האָט ער אַמאָל אײַנגעהאַנדלט
אין פאַרײַז. אײַנציק איז זי געווען אין אונדזער שטאָט. מענטשן
פלעגן זיך אָפּשטעלן אין גאַס און באַווונדערן איר שײַנקייט. מיט
אַ גרויסן מעשענעם העקל האָט ער זי פאַרשפּיליעט בײַ זײַן גאַרגל.
אירע פּאַלכן האָבן זיך געמיניעט ווי די פּעדערן פון אַ פּאַווע. זי האָט
פאַרמאַגט אַ צענדליק פאַרשיידענע קעשענעס פּול מיט פּענדזלען,
בלײַערס און בלאַקנאַטן.

איצטער הענגט אויף אים די מאַרינאַרקע אַ געשוואַלענע,
באַדעקט מיט שימל, גלײַך ניט קיין מענטש נאָר אַ האַן וואַלט זי
געטראָגן. און דער פּענדזל, וואָס ער האַלט אין זײַנע צײַן, זעט
אויס ווי אַ הלף.

די קאַסאַקע, וואָסערדיקע אויגן זענען אויסגעפּוקלט ביז
איבער דער נאַז און צוויי ברידערלעכע טרערן שליסן זיי צוזאַמען.
ער קוקט, דער מאַלער, דאָ אויף די צעקרימטע געסלעך, דאָ
אויפן לײַוונט, און גלײַכט ניט זײַנע אויגן. זינט ער באַהאַלט זיך
אויף דער גאַלעריע זעט ער הײַנט צום ערשטן מאל ווי זײַן וועלט
האַט זיך געביטן.

ווער האָט אַנטקעגן אַרויסגעבלאַזן אַ קלויסטער? און דאָ,
ווי די קײלערשע יאַטקע, ווי קומט דער ראַטוש?

ווער האָט אָנגעצונדן די לאַמטערנעס אויפן טױטן שולהויף?
נאַכטאַל, טאַטעניו, קומט סקילה דעם גאַנצן קלײַז? און
הלמאי קומט שריפה דעם ביימעלע אויפן טויער?
בלײַז די רינשטאַקן האָבן זיך ניט געביטן.

זיי אויך! גלאַנצן פון בלומ...
יאַנקל שער וויל פאַרשמירן דעם לייַוונט. וווּ איז דער אמת,
אין אים צי אין דרויסן?

און אפשר איז גאָר שולדיק זיין פאַליטרע, האָ?
ער האָט אַמאָל געזען אַ פידעלע אין די הענט פון אַ מינסטער.
אין מיטן שפילן — אוי, פאַרלוירן די קלאַנגען. עולם שטוינט און האַלט
אין שטוינען. דער מינסטער איז בלייב, ווי דער שטויב פון קאַלאַ-
פאַניע אונטער די סטרונעס. נאָר באַלד לייגט ער צו זיין אויער און
זאָגט: חשובער עולם, ס'פידעלע האָט אַקערשט אויסגעהויכט די
נשמה. איך בעט זיך אויפשטעלן און אָפגעבן פּבוד...

ער לייגט צו זיין אויער צו דער פאַליטרע. זי לעבט, זי לעבט.
הענגלעך סאַזשע, פון די ברענענדיקע שמות, פאַלן אויף
זיינע האָר, פאַלן אויפן לייַוונט.

אַצינד גיט ער אַ כאַפּ פון די ציין דעם פענדזל. דער פענדזל,
גלייך אין אים וואָלט אַריין דער הונגער פונעם קינסמלער, שלינגט
און שלינגט פאַרבן. עס פאַרשווינדן אויפן לייַוונט די פלעקן שניי.
פון דער יונגער, פרישער, וועסנעדיקער ערד בליט אַרויס אַלץ
בולטער אַ זקנה.

אַזוי האָט זי אויסגעזען, די אַכציק-יעריקע. אַט לעבט זי
ווידער, לעבט ווידער! אַ שוואַרצע שבתדיקע קלייד מיט קריש-
מאַלענע קנעפעלעך. די האָר ווייס, בלענדיק ווייס, ווי פאַרפרוירענע
מילך. דאָס פנים — אַ קנויל זילבערנע קנייטשן. אין זיי צאַפּלען
פּרילינגדיקע רימשקעס. פּליו, פּליו. אין די רימשקעס טאַנצט די
זון. וואַרפט העזעלעך אין קאַלטע באַגנעטן. און די זקנה, אַ
קאַפעטשקע געבויגן, טראָגט באַראַנמשיק אַ בלאַנד מיידעלע — —

הינטער דער זקנה — פנימער. פנימער. א קוימען מיט א געקוילעטן האלדז. אויף איין קני בוקט זיך אין דער לופטן א פענצמער. און דער טויער איבערן געסל, אונטער וועלכן עס באוועגט זיך די זקנה, איז מיט א שווארצן שפאלט.

יאנקל שער מאכט א שפאן אהינטער. יע, אזוי האט זי אויסגעזען, די אכציק-יעריקע, עס פעלט בלויז... הא, וואס פעלט? זינע וואסערדיקע אויגן ווערן אויסגעפוקלט מער. גיסן זיך איבער אויף דער פאליטרע. א נאסע פלעמליקע ראָזקייט באדעקט זיין פנים.

די זקנה איז געגאנגען... מיט א של-ראַש אויפן שמערן... דעם של-ראַש האט זי אויפגעהויבן פון דר'ערד, פון רינשמאָק... — יאנקל, ביסט א מאַלער, מאַל דעם של-ראַש!

ער טונקט דעם פענדול אין די געפאלענע טרערן, אין א שפריצל רויט; און די זקנה, מיט דער בלאַנדער מיידעלע באַראַנ-משיק, שפאנט שוין אונטערן צעשפאלמענעם טויער, צווישן באַגעטן, מיט א קליין שטיבעלע אויפן שמערן, ווו עס וווינט גאט.

— די איובטע, אזוי וועט הייסן דאָס בילד...

ס'דערלאַנגט א צימער די גאלעריע. ביידע אַדלערס גיבן זיך א הייב. צוויי פאַר שמורעמדיקע פליגל. צוזאמען מיטן מאַלער יאנקל שער, צוזאמען מיט דער איובטע, צוזאמען מיטן קניענדיקן פענצמער, מיטן געסל, אַנטרינען די אַדלערס אין א בליצנדיקן וואַלקן.

די לעצטע פון אלע בלינדע

אירע אויגן זענען פארפליישט ניט דא וווּ בני אלעמען. זיי לעבן אינעווייניק, אין א באזונדער פנים — צוויי מאַנגעמישע נעדעלעך.

אַט די נעדעלעך ציען-צו בליענדיקע צווייגן, זון און שאַמן, קאַלירן ווי קלאַפּנדיקע אַדערן, פּנימער און, דער עיקר, דאָס פנים פון איר בלינדן געליבטן.

זיי האָבן ביידע זיך באַגעגנט ווי צוויי נעכט און זייער שמיינערנע בלינדקייט האָט אַרויסגעשלאָגן פּונקטן.

און אַז ער, מיט אַ פנים פון אַ שויב אין רעגן, קלעמערט בני נאַכט איבער מויערן, די לכּנה זאָל אים אַראַפּוואַרפן אַ זילבערנעם הערינג, שפּילט ער אויף זײַן לאַנגן ירושהדיקן פּיפּיאַל, שפּילט אַ נאַגנדיקן ניגון, אַ מין פּייגלשע לווּיה, און זי, אין בייִדעמל, זעט איר געליבטן אינעם שפּיגל פון זײַנע קלאַנגען.

איין מאָל האָט ער זיך ניט אומגעקערט. אַ טויבע סאַזשע האָט באַצויגן דעם שפּיגל. און זי — ווי נאָך אַ בלינדקייט וואָלט אַרײַן אין דער בלינדער!

זי טאַפּט זײַן שאַמן. די שעוועלירע פון זײַן שאַמן. די מאַנגעמישע נעדעלעך ציען אים ניט צו...

עמען האָט אַרײַנגעהאַקט אַ מעסער אין אַ טוויטן!

אירע פינגער — צען זשוזשענדיקע בינען — קרייזן איבער דעם בוידעמדיקן חלל, וווּ די לופט איז איבערגעברענט ווי ווייסער אַש.

— קום, שוועסטער!

איר קליינע, זעענדיקע שוועסטער, אַ האַלב נאַקעמע, אַ

בוך אונטערן אָרעם, צוויי צעפלעך ווי אַן אָפּענע שער, קוואַלט אַרויס פון שימערדיקן ווינקל מיט אַ לעמפּעלע אין האַנט.

— לערן מיך אויס טאַנצן, איך האָב קיין מאָל ניט געטאַנצט, קיין מאָל ניט אין לעבן.

דאָס לעמפל — אַ סאַווע מיט איין אויג — בלייבט הענגען אויף אַ בעלקע. אונטער אים, אין שניין פונעם בלוטיקן אויג, טאַנצן די צוויי שוועסטער. ס'באַגלייט זיי דער פאַרשוונדענער פייפּיאל, די פייגלשע לוויה...

— אַ דאַנק, טייערע, אַצינד לאָז מיך אַליין, איך וויל זען צי גאַט איז אַ בלינדער.

אַ ציטער נעמט דורך דאָס ביידעמל, ווי אַ נעסט בנים דער-פילן אַ זעג.

און די בלינדע גענענט פאַוואַליע צום לעמפל, די זשושענ-דיקע פינגער דרייען אַראָפּ דעם קאַפּטור, באַנעצן מיטן קעראַסין אירע צעפּ, איר קליידל, און דער סאַוועס אויג טוט אַ פלייץ מיט פּייער.

איבער געסלעך ווי היילן פון גניסטער — זון. זון. זון. זון אין באַנדאַזשירטע שויבן. זון אין פּנימער. זון אין מתים, וואָס געפינען ניט דעם טויט...

מענטשן, צעשפּאַלטענע אין צוויי באַזונדערע פּראָפּילן, פאַרביינערן זיך ווידער בני דעם רויזיקן אָפּשניין פון איר טאַנץ. און זי אַליין, די בלינדע, דורכויס אין פּייערדיקע אויגן, צינדט אַן מיט איר טאַנץ די געסלעך, צינדט אַן די שמאַט, צינדט אַן די וואַלקנס:

— ביסטו בלינד, מיין גאַט, נעם צו מיין פּייער!...

צווישן צוויי קוימענס

ווי דער זכרון פון מלאך-הדומה שווימט האַסטיק די לבנה צו
די רוינען פון אַ שוואַרצער גאַס און בלייבט הענגען צווישן צוויי
קוימענס.

לאַנגע, זידנדיקע שאַמנס קוואַלן אַרויס פון אירע אַדערן,
ווי שוואַרץ בלוט פון אַ דערהרגעט פּערד, און צעשמעלצן אונטער
זיך, ביזן ברוק, די שנייען.

אַ מענטש אַנטפלעקט זיך פון אַ קוימען, ווי אַ ווילדע קאַטשקע
פון אַ טונקעלן וואַסער:
— שיינ-דע-לע!

פונעם קוימען, אויף דער אַנדער זייט גאַס, קריכט אַרויס
אַ צווייטער:

— צאַל-קע!
— שיינדעלע, מיר מוזן לעבן.

— יע, צאַלקע. ווי לאַנג ליגן מיר אַדער שמייען מיר אין די
קוימענס?

— ניט לאַנג, סך-הפּל די דריטע לבנה. איז דיר קאַלט,
שיינדעלע?

— קאַלט? אַז די לבנה באַלייכט זעט אויס אויף מיר די
סאַזשע ווי אַ זילבערפּוקס. פאַר קעלט האַב איך ניט קיין מורא. מע
זאַל נאָר אונטן, אין מויער, ניט אַנינהייצן. מיר דאַכט, פונקען ציען
זיך פון קוימען...

— קיינער וווינט ניט אין דער שוואַרצער גאַס. און די
פונקען זענען שטערן. מזלדיקע שטערן.

— ניין, צאַלקע, שטערן זענען קאַלט און די פונקען — הייס,
נאָרדיק. הייס ווי קושן, יע, נאָר אַ סך געפּערלעכער.

— שיינדעלע, וועמען האסטו אין זינען, לאמיר זיין אפנהאר-
ציק. כ'האב אליין געזען...

— אז מען קושט זיך זעט מען ניט, ווי אזוי האסטו געזען?
— לעבן גרוב... איידער מיר זענען אנטלאפן, איידער מיר
האבן זיך באהאלטן אין די קוימענס, האסטו צו עמעצן געשמייכלט,
אזוי געשמייכלט, ווער איז ער?
— אי, צאלקע, זיין אייפערזיכטיק אין א קוימען... גוט,
כ'וועל דיר זאגן, ס'איז געווען — — —

אן אפקלאנג פון געקאוועטע שטיוול האקט איבער דעם זאץ.
אין ביידע קוימענס, איינער אנטקעגן אנדערן, איבער דער
שווארצער גאס, פארשווינדן די פנימער.

אין א האלבן קרייז, ווי אן אָנגעשפּאַנמער בויגן, שטייען אַרום קאַנאַוווע די שויסער מיט פאַרקאַשערמע אַרבל און צילן אין „רעדעלע פון מזל“ — אין אַ קופּע פאַרמישפּטע.

דער אָפּשניין פון אַ מעשענעם שניטער אין דערבניוקן וועלדל, מיט ביימער פון האַלב צעפּאַלענע סקעלעטן, באַשימערט מיט ברע-נענדיקע שאַטנס דאָס געביין פון לעבעדיקע טויטע, וואָס אַלע זעען זיי אַוים ווי איינער — אַזוי זעט אַוים ערד, ווען אַן אַקער צעשניידט און קערט זי איבער.

בלויז די באַבע, מיט ביידע אייניקלעך בני די זיימן — אַ גרניז גראַע אַדלערין מיט צעשפּרייטע פּליגל, בלויז זי האַלט-אויף די אייבקיט פון איר פנים.

די באַבע איז פאַרכליבן פון די לעצטע.
ביידע אייניקלעך קושן אירע הענט מיט פאַרחלשמע ליפּן:
— באַבע, נאַכסאַל פּאַלן דאָ אַזוי פּיל מענטשן?

די באַבע פאַרהייבט דעם קאַפּ. ס'איז בלאַ און לוימער. איין ריזיקע לבנה. פון דער באַבעס אויגנקוועלכל שווימט אַרויס אַ טרער, וואָס זי האַט אויסבאַהאַלמן לאַנגע יאָרן. די טרער שווימט, ריזלט און פאַרפּלייצט די לבנה.

ס'נעמט וואַלקענען, רעגענען, מיט וואַרעמע באַבישע טרערן. זיי, די טרערן, פאַרלעשן דעם שניטער, פּילן אַן די קאַנאַוווע.

באַבע פאַרמאַכט די אויגן און בלינדערהייט אַזוי כאַפט זי איין אייניקל — און לאַזט זיך לויפּן.

וועמען געראַטעוועט — חנהלען צי מירעלען? מע טאַר ניט קלערן. ס'קינד שלאַפט און די באַבע שעפּטשעט:
— חנה-מירעלע, חנה-מירעלע...

זי בלאַנדזשעט אין דער צעווייקטער פינצטערניש. אויף די אַקסלען שלאָפט חנה-מירעלע.

באַבע קומט אין אַ דאַרף. הינטערן שויב פון אַ כאַטע צאַפּלט אַ פּייערל.

באַבע טאַפּטשעט אין וואַסער. פאַלט, הייבט זיך אויף, און קלאַפט אָן אין כאַטע ווי אין האַרץ פון אַ מלאַך.

— קטאַ?

— גוטער מענטש, לאַז אַרײַן...

ס'עפנט זיך פּאַוואַליע די טיר, און אַ פּויער, האַלב נאַקעט, מיט אַ לעמפּעלע אין איין האַנט און אַ בייטש אין דער אַנדערער, באַווייזט זיך אויפן גאַניק.

און ער פאַרהייבט די בייטש איבער דער זקנה.

נאָר דעמאַלט שלאָגט אַרום אַ קול, ווי אַ ווייטער פּליגל, פון דער אַלטימשיקעס ליפן:

— מענטש, וואָס טוסטו, ביסטו בלינד, זעסטו ניט אַז אין רעגן איז גאַט?

די לאַנגע בייטש אין האַנט פון פּויער, פאַרמאַסטן אויף דער באַבען, דערלאַנגט אים אַ בים ווי אַ שלאַנג. ער קאָן די האַנט ניט הייבן, ער קאָן זי ניט אַראַפּלאָזן.

אין שנין פונעם לעמפּעלע זעט ער:

אַן אַלטימשיקע מיט לאַנגע, ווייטע האַר ווי באַגאַסן מיט קאַלך. די וויעס באַהאַנגען מיט קליינע טראַפּנס — באַנאָדלמע קישעלעך. אויף די אַקסלען טראַגט זי אַ קינד — אַ בלאַ שעפּסעלע.

און הינטער דער באַבען, צווישן פּעדעס רעגן, באַצויגענע מיט צאַפּלדיקע פּערל, שוועבט אַרום אַ געשמאַלט און ציט אויס צום פּויער אַ לאַנגן בליציקן פינגער.

די קני בייגן זיך. דאָס לעמפּל פאַלט אַרום פון האַנט. און דאָס בלאַע שעפּסעלע, אַרום האַלדז, וואַכט אויף:

— באַבע!

דאס רינגעלע

... א בינטל סאפענדיקע שאטנס — האבן מיר געצויגן בני נאכט איבער די האלב פארפרוירענע זומפן, וואס זייער דינער, אפנארערישער לבנה-איין האט יעדער וויילע, דא-דארטן, זיך געשפאלטן מיטן געהויל פון א וואלף אונטער די מידע, צעשניטענע פיס.

די וואסערן — אלט און שטארק, מיט פלערליי קריימעכצער און ווארצלען, פארזונקענע פייגל און חיות-לונאטיקער, וואס די לבנה האט פארמאניעט פון די ווארעמע היילן און זיי פארפלאגן-טערט אין די זומפנעצן — האבן געשלאגן מיט א שארפער זויערקייט, ווי א מין ווישניצק, וואס עמעץ האט „געשמעלט איין-צושטארקן“ מיט טויזנטער יארן צוריק.

דאס בינטל האט זיך פארנומען אלץ טיפער אין די זומפן. און כאטש איינער האט ווינציק כאטראכט דעם אנדערן, האבן אלעמענס פארלאנגען זיך פארקניפט אין א סודותדיקער שווארצאפל-שפראך, און מיר אלע, פארשיפורטע פון מידקייט, האבן זיך ארויפגעוואליעט אויף א מאַכיק בערגעלע און זענען פארזונקען אין ליימיקן דרעמל.

בלויז די אַמעס — רינגען אין א וואסער — עגבערן זיך שמיל אין הילכיקן קלינגענדיקן הלל און פילן אים אן מיט שוועבנדיקע קרייזן.

קיינער באפעלט ניט מע זאל אויפשטיין. די ליפן, ווי אַפגע-האַקטע פינגער, קאַנען זיך ניט באוועגן... די לייבער נעפלען אַרויס די פּיכטע ווארעמקייט, און די קליידער, מיט אייזיקע, נאָדלדיקע בערשמעלעך, קלעפן זיך צום לייב. ניין, כ'זועל ניט איינשלאָפן. איינער מוז וועכטעווען, ווי

אויבן די לבנה. אויך זי איז פארמאטערט פון בלאנדזשען אינעם הימלזומפ. אויך דארטן, אין הימלזומפ, איז פאראן א מאַכיק בער-געלע, ווי דער נאכטלעג פונעם זומפקיניג. נאָר די לבנה איז קליגער, לאַזט ניט אַנטאָן איר אַ פּישוף...

מינע פים פארשווימען אין א זיסער פארפרוירנקייט. איך קאן זיי ניט רירן.

מיטן צודריקן ס'לייב צום אויפגעפוישטן בערגעלע, וואָס האַלט אין זיין שוואַמיקייט דאָס אייזיקע וואַסער, הייבט זיך דאָס וואַסער אויף פאַוואַליע פון דער טיפעניש און פאַרשמידט מיין שאַרבן אין אַ דינעם גלאַזיקן פּורעם.

נאָר דעמאָלט דערשפּירן די שפיצינגער פון מינע פים אַ צערטלעכע גן-עדנדיקע וואַרעמקייט. און פונקט אַנטקעגן, אין דער לופטן, שמייכלען צו מיר זילכער-גרינע אויגן, אַדורכגעשטרײַפט מיטן בליאַסק פון דער לבנה.

— קיין וואַלף איז דאָס ניט — איז דורכגעלאָפן אַ מחשבה. אַ וואַלף איז אַ שונא פון יעטוועדער שמייכל...

און טאַקע באַלד האַט זיך אַנטפּלעקט, אַז די שמייכלענדיקע זילכער-גרינע אויגן זענען דאָס אייגנטום פון אַ מיידל-פנים און אַז די מיידל אַליין וואַרעמט עס מינע אייזיקע פים מיט דער זינדענער זוניקייט פון איר לייב. זי האַט עס אַראַפּגעצויגן מינע שווערע, צעפליקטע שטייול און פאַרלאַקט מינע פים אין איר וואַרעמער נעסט אַרײַן.

— דו-דו, שעפּטשעט די מיידל, און איר אַמעס טוליעט זיך צו מינעם, און איר פנים — ווי בלאַער מירמל וואַלט זיך באַוועגן: שוין איבער דרײַ יאָר ווי כ'האַב אַרויסגעשיקט מינע בליקן, וואַנ-דערנדיקע טרערן, דיך צו געפינען. ווען די ערד האַט זיך איבער מיר פאַרשלאָסן — בין איך אויפגעאַנגען ווי אַ בוים, און ווען אַ בייטש

האַט מיך פאַריאַגט אין שניטערהויפן — האָב איך ס'פֿייער פאַר-
שלונגען אין-זיך און עס אונטערטעניקט.

מיט וועמענס פּוּח? — מיט דיניעס. דעמאָלט אין גאַרמין,
ווען מיר האָבן זיך צעשיידט, האָסטו אַ רינגעלע, דיין מאַמעס
אַ גאַלדן רינגעלע מיט אַ פינקלדיקן רובין, אַ מתנה מיר געגעבן.
זיי זיך מודה: האָסטו דאָס רינגעלע פאַרפּישופּט, און מײַן ליבשאַפּט
האַט נישט אויפּגעהערט צו גלײַען ווי זײַן רובין. דאָס איז מײַן גוטער
מלאך, אין אים האָבן זיך אַפּגעשלאָגן אַלע טויטן און, ווי מילכן
אונטער ליכט, זיך צעשמאַלצן.

זי האָט אַראַפּגעצויגן דאָס רינגעלע, צודערלאַנגט נענטער,
כ׳זאַל עס דערקענען, און אויסגעקריצט מיט אים אין דער לופּט,
ווי אין קאַרע פּון אַ בוים, זיסע ווערטער. ערשט דעמאָלט האָב איך
דערפילט די ווירקלעכקייט, וואָס פאַרשמעלט זיך אַפּט אין חלומות.

ס'האַט זיך דערהערט אַ שמעפּערייַ פּון אַ קוילן-וואַרפּער,
וואָס האָט אויפּגעהויבן פּון זומפּ אַ וואַרצל ווי אַ נאַז פּון אַ
העלפּאַנד.

דאָס בינטל שאַטנס האָט זיך אַ הייב געטאַן פּון מאַך און
צוריק זיך געלאָזן אַלץ ווייטער אין די זומפּן.

צווישן די דאַרע, הוילע ביימער, די „סוכאַסטאַיען“, האָט
זיך גערייכערט דער טאַג ווי געלער שוועבל.

אַ בוששאַן מיט לאַנגע, רויטע פּיס, איז געשמאַנען אין שיי-
מערדיקן זומפּ מיטן שנאַבל איינגעשמידט אין אייז.

הינטער אונדז פּאַלט מען. די פּאַדערשמע אויגן זעען עס
נישט, אַבער די הינטערשמע אין פּאַטילניצע — יאָ.

מיט אַ מאַל שמעלט זיך אַפּ די מיידל:

— איך מוז לויפן צוריק, צום בערגל, כ'האב פארלוירן
 ס'רינגעלע.
 און איידער איך באווייז זי אפצוהאלטן, איז שוין איר האנט
 פארפלויגן פון מינער, ווי א ווייסע טויב.
 כ'בין געבליבן אליין.
 אליין ווי דער בומשאץ, וואָס זיין שנאָבל איז פארשמידט
 אין אַיז.
 ווער פון די חברים ס'איז געפאלן, און ווער ס'איז אַנטרווען
 אין דער ווילדערניש.
 איך שרײַ: אַהו! ניוכע ווי אַ וואַלף נאָך איר אַמעס, לויף אַ
 באַרוועסער אַהין און צוריק, און באַץ! — פאַרזונקען ביזן האַלדז
 אין אַ וואַסערגרוב.
 דער טאָג האָט זיך פאַרלאָשן ווי אַ שוועבעלע. דאָס פאַר-
 ברענטע „העלצל“ אין אַ דינעם רויטלעכן צאַנקען האָט נאָך
 באַלויכטן אַ וויילע דעם האַריוואַנט.
 דערנאָך האָט זיך אַראַפגעלאָזן די נאַכט ווי אַן עקדיש.
 אויף מאַרגן, אין דולער בלאַנדזשעניש, האָב איך ענדלעך
 דערטאַפט דאָס בערגל. נאָר פון מיידל איז דאָרט פאַרבליבן נאָך
 ווינציקער ווי פון אַ חלום.
 כ'האָב זיך קוים באַפּרײַט פון וואַסערנעץ און דערשלעפט זיך
 צו אַ וועלדל, — אַ באַווינטן פון לויטער בעריאַזעס.
 פאַרשיפורט פון ייאוש און גלויבן האָב איך אויסגעריסן פון
 דר'ערד אַ שטיין און גענומען זעצן מיט אים אין אַן אויסגעהוילטער
 בעריאַזע, דער עלטסטער אין וואַלד. איין זעץ מיטן שטיין, נאָך אַ
 זעץ, נאָך אַ זעץ, ביז די קלעפּ, ערב-דונערדיקע, דומפע, האָבן זיך
 צעשפּליטערט אין עכאַס.
 דער שטיין האָט זיך צעקרישלט צוואַמען מיט מינע לעצטע
 מחשבות.

און דעמאלט האט זיך אנטפלעקט א געשמאלט —
זיך אנטפלעקט צווישן די הויכע צעשונדענע בעריאזעס,
ווי א בעריאזע פארוואנדלט אין א מענטשן.
צו ערשט האבן זיך באשאפן שווארצעפלען — זאלציקער
בורשטין, אקערשט פון ים ארויס.
א וויילע שפעטער — א צעפלאשעמער קאפ אין א קרוין
פון דערנער.

ארום האלדז א שלאנג.
ארום לייב די קליידער — צעפליקט, צעדריוולט אין זיך
הוידענדיקע צייטן. צווישן זיי — דאס אנטבלויזטע לייב, אין מאך-
רויטע פליאמעס.

— העי, ווער ביסטו, די פלה פון זומפקיניג?
די שלאנג ארום האלדז האט געשאקלט מיטן קעפעלע אויף
ניין.

די געשמאלט האט זיך דערנענטערט.
און פלוצעם — פון איר לינקער האנט פינקלט א רינגעלע,
דאס רינגעלע מיטן טראפן בלוט פון רובין.

*

...פון דעמאלט אן, ווען אין חלום, ווו קלאנגען גייען ארום
ווי מענטשן, אנטפלעקט זיך מיר א ליד, אן אויסגעבענקט ליד וואס
כ'האב ליב, נאך ביים אויפפואכן ווערט דאס ליד נעלם, ווי די
טייערע מיידל אין יענע זומפן, — נעם איך זעצן מיט א שטיין
פון ווערטער זיך אין הארצן ארנין, זעצן אזוי לאנג, ביז דער שטיין
צעקרישלט זיך, ביז איך פאל מיטן לעצטן אטעם אויף דער ערד.
אין אזא מינוט, טרעפט עס, קומט צו מיר אין דער ווירק-
לעכקייט דאס פארשוונדענע ליד, נאקעט און צעבלומיקט, נאך
מיט א גאלדן רינגעלע פון ליבשאפט — און עס שמייכלט דורך
טרערן.

ביים ווערן אַ פעלצל ביסמו פאַרבליבן אַ שעפעלע.
ווען מײַן מאַמע האָט דיך אויסגעקויפט בײַ אַ קירגיז אַ
הונדערט-יעריקן פאַר אַ מאַרבעלע זאַלץ און מיך דערפֿרייט מיט
דער מתנה צום זיבעטן געבוירן-טאָג — איז אזוי ווי דער מאַמעס
אַמעס וואָלט אַרײַן אין מײַנע ביינדלעך, ווי איך וואָלט אָנגעטאָן
אַ לעבעדיקע זון...
קרומאויגיג און צעשניטן פֿון קינזשאַלן האָבן מאַרשירט
אין שנייען די טעג.
אין דיר האָב איך באַשאַפֿן מײַן ערשט ליד — אַ שניימענמש.
אַ גײַסט בין איך געווען אין דײַנע פֿליגל. פֿון זיך אַלײן פֿאַר-
שוונדן. זיבן שטראַליקע טױבן האָבן מיך געבראַכט אַהײם.
האַסט מיך באַגלייט איבער צײַטן, לענדער, מיטן ניגון פֿון
דער קינדהײט — אַ וואַרעם פֿידעלע.
האַסט געזען ווי דער צפֿון-שטערן האָט מיך געטאָן אַ ראַץ...
ווען כ׳בין געוואָרן פֿאַר דיר צו גרויס, האָסטו מיר אָפּגעגעבן
דײַנע הענט — די צוויי אַרבל, צו פֿאַרלענגערן די פֿרײַנדשאַפט.
דיר, מײַן פעלצל, האָב איך פֿאַרטרויט מײַנע לבנהדיקע
פֿאַפֿירלעך, מיט בלינדע צעהאַפּקעמע שורות, ווי דער טאַנץ פֿון אַ
שיפור אין שניי...
און שפעטער, ווען מײַן טױבנשלאַק איז אַוועק מיט די
וואַלקנס, ווער נאָך, אויסער דיר און אַ טשאַמע ווונדן, האָבן מיך
באַגלייט!..
ווען מײַן פֿנים האָט זיך פֿאַרביטן אין אַ פֿאַרקוועטשטן
פינגער, האָסטו ניט דערלאָזן דעם פֿיאַלעטן אַײַז צו פֿאַרגליווערן
מײַן שמייכל.
און אײַן מאָל בײַ נאַכט, אין אַ וואַלד, איבער שלאַנגען

באלזאמירטע אין איניז, האָט אַ פרוי באַקומען ווייען... און אין דיר,
אין דיין וואַרעמער נעסם, איז אַרנין דאָס בלאַע קינדעלע, — בלאַ
ווי דו.

און אַ צווייטן מאָל, — אַ נאַקעטער, בלוזי מיט דיר אויף די
אַקסלען, האָב איך געריטן צו דער מאַרגנדיקער זון איבער אַ
שלאַכטפעלד.

דער שניי — אַ לויטערער בינאַכטיקער הימל. מיין פּערד —
אַ הימען איבערן שניי. פונעם שניט אין זיין אַדערדיקן האַלדז פּאַלן
גאַלדענע פישעלעך. מינע ריפן זענען באַצויגן מיט זינע. הויט איז
איבעריק. ביסמו אויך געוואָרן איבעריק, צי האַסמו דערפילט מיין
ראַנגלעניש און, ווי אַ בליק וואָס איז אָנגעבלויט פון קלוגשאַפט,
זיך אַראַפּגעלאָזן אין שניי?

„דיבאַס“ האָט זיך געשטעלט דאָס פּערד. זיין רייטער האָט

דערוען —

אַ בלאַ שעפעלע בלאַנקעט אין דער אייביקייט:

— מע—מע... מאַ—מע...

און אַ וואַלף, אין שניי אַ געשליפענער, אַ בלאַנקער,
פירפייסיקער מעסער, שניידט די געגנט.

מיט ברענענדיקע הערנער, צוויי אויסגעקרימטע וואַקסענע ליכט, אונטער אַ געלן שטרעליקן אַרעאַל, מראַגט זיך אַן אַקס מיט אַ הייזעריקן רעווען פונעם פלאַמענדיקן שטאַל אַרויס, ווי אין זײַן האַלדז וואַלט געבליבן שטעקן אַ גילדענער חלף. דאָס צוגעקלעפּטע מרוקענע מוסט פון זײַן הינטערטייל רייכערט זיך אין פּיאַלעטע קנוילן און זײַנע פּאַדערשטע פּיס, אַרויף ביז דער געמבע, פּלאַקערן ביים סאַמע פּלייש ווי אונטערגעצונדן ווילדגראַז.

דער פּאַלנדיקער ערשטער שניי, גלײַך עמעץ וואַלט פּאַריאַגט פון הימלשלאַק אַ ריזיקע משאַטע פּערל-ווייסע יונגמישקע טויבן, פּאַרטריבן זיי אויף דער זינדיקער ערד אין מיטן זייער וואַרעמען שלאַף — דער שניי קאָן דעם פּייער ניט אַינלעשן. ווען די פונקען, די רויטע פּליענדיקע נאַדלען, וועקן אויף מיט אַ דינעם שטאַך די פּאַלנדיקע טויבן — דויערט ניט קיין „אוי“ — און די טויבן ווערן פּאַרשלונגען פונעם זשענדעם פּייער. און מיטן פּוח פון די פּאַרשלונגענע שנייטויבן בושעוועט נאָך ווילדער, מיט מער הנאה, דאָס פּייער אויף זײַן קרבן, שמידט אים אין קופּערנע ריפּן, זיצט אויף זײַן רוקן ווי אַ נאַקעטער סאַמיר און שמיסט דעם אַקס מיט שניטערדיקע בייטשן.

צו זײַנע אויערן דערמאָגט זיך אַ ממו, אַ גרויליק בענקענ-דיקער ממו, אַ דונער מיט אַפּגעהאַקטע פּליגל...
ער קאָן ניט ענטפּערן. ס'מויל איז אַפּן, נאָר ניט אַנדערש —
ער האָט פּאַרלורן די צונג.

זײַן אימפעט יאַגט אים ווייטער, ס'פּייער הייבט פון דער ערד, פון די שקיעהדיק פּינצטערע זומפן וואָס ציען זיך ביז צו אַן אַזערע.

ערשט דעמאלט, ווען ער שטורעמט אריין ביז די קני אין
אזערע, און מיט די פארטאפלמע עליפסענע אויגן, ווי צונויפגע-
שמאלצן גלאז פון א סך קאלירן, דערזעט ער אין וואסער נאך אן
אָקס, א קאפויערדיקן, מיט די ברענענדיקע הערנער אראפ, אין הימל
אריין — נעמט זיך קנימשן אויף זיין פנים א מענטשלעכער
שמיכל.

עס פלאצן זיינע קופערנע ריפן.

דער שניי שיט און שיט.

און דער אָקס, דרייט אויס דעם קאָפּ אויף לינקס, אין דער
ריכטונג צו זיין היימישן דערפל, וואָס פון אים איז בלויז פאַרבליבן
א פינצטערער קוימען, ווי א טויטע האַנט, און ער טוט זיך קיין
ריר ניט.

א וויילע פלעמלען נאך די הערנער, ווי ליכט צוקאפנס פון א
טויטן, און לעשן זיך צוזאמען מיטן מאַג.

די זון, אין גרינע פלעקן, א הענגענדיקער זומפ, האט
זעט אויס, באשלאסן קיין מאָל ניט אונטערגיין.
פארפרוירן אין מיטן גאנג זענען די טריט פון בלישטשענדיקן
פרילינג. זיין אַמעס אין וואַלדס טיפעניש — א נאָסער שפיגל.
בנים ראַנד פון וואַלד — צוויי גייער.
יאַאָכים, דער שמיד פון זאַסלע, — פאַרויס. אַרום פעלצל
א שטריק. אויף זיין פלייצע די שמעך פון א געלער לאַמע, וואָס דאָ
אין וואַלד איז זי פאַרשוונדן. און אויפן אַקסל טראַגט ער א האַק.
די האַק — א בלאַנקער סקעלעט פון א וואַלף, מיטן קאַפּ דעם
פלאַטשיקן אַהינטער. א וואַלף אַזא, וואָס האַט אַליין זיך צעריסן...
דער צווייטער גייער בין איך. א זעג, א באַציינערטער
פאַנצער, באַשיצט מינע ריפן, יאַאָכים האַט דאָס אַזוי מיך אויסגע-
לערנט אַנצוטאָן די זעג. „ס'איז האַנטיקער און מען לאַכט פון קוילן“.

גלייך יעגער בנים אויסשמעקן א חיה, לוייערן מיר ביידע אויף
אונדזער קרבן, דער קרבן באַדאַרף זיין א בוים. אַזא בוים, וואָס
מע רופט „סוכאַסטאַי“, וואָס זיין קאַרע צעפאַלט ווי גלידער פון א
מצורע, די שטאַלענע וואַרצלען האַבן זיך פאַרוואַנדלט אין אַדערן
אַש, און דאָס נאַקעטע צעשפאַלמענע ליב איז העל-בלאַ ווי ברענגענ-
דיקער ספירט —

מיר לוייערן אויף א טרוקענעם בוים, זיין האַלץ זאַל פלאַקערן
מיט דער ערשמער שוועבעלע.

דער פאַרבלאַנדזשעטער אַקס אין וואַלד, מיט וועמעס בלוט
ס'האַט יאַאָכים געלאָשן זיין האַק — פריירט שוין אייניקע מעת-
לעת בני אונדזער ערדשטיבל און ניטאָ קיין לייטיש האַלץ פאַר א
באַמעמן מאַלצייט.

דער טויטער אַקס ליגט אין שניי, אויף אַ זינט, און זיין
קאַרשיקע פעל איז האַלב אַפּגעשוּנדן, פון האַלדז ביוזן דיקן בויך —
ניט וויטער. ס'קומט אויס: ער ליגט אין אַ ווייט בעט אונטער אַ
זינדענער קאַלדערע...

— העי!

— וואָס איז געשען, יאַצאָים?

— שאַ. אַנטקעגן אַ „סוכאַסמאַי“...

— דיין פאַנטאַזיע!

— ניין, ברודערקע, אַזאַ בויט דערקענט מען ביי נאַכט. אַרום

אים, זעסט, — אַ גאַלדענער שלייער.

מיר קומען-צו נענטער און יאַצאָים האָט געמראָפּן: אַ דיקער,

אַלמער, קנאַכיק-צעפּוילמער דעמב, אַן לייב און אַן לעבן.

— ער וועט קלעקן אַפּצובראַטן אַ סטאַדע אַקסן, טרוקן ווי

פּעך, — זעצט יאַצאָים די האַק אין בויט אַרײַן.

איך באַטראַכט דעם קרבן נאָך אַ מאַל און די זעג פליט

אַרונטער פון גוף מיט צוויי שטאַלענע פליגל.

— יאַצאָים, דער בויט איז אינגעהילט אין רויך, עס טרערן

מיר די אויגן.

— אַ טומאַן איז ביי אים רויך! וועסנעציט וואַנדערן די

טומאַנען ווי מענטשן, און זייערע מידע פים רוען אַפּ אויף די

ביימער. די זעג, לאַמיר פידלען!

און די זעג בייסט אײַן די ציינער אינעם דעמב און דער שניי

אונטן ווערט באַזיפט מיט פּורפּורנעם זעגמעל.

— יאַצאָים, אַ טומאַן זאַל זיין ביטער? אַ האַרץ — נו, יע,

אַכער ניט קיין טומאַן...

יאַצאָים ווישט מיטן אַרבל די אויגן און די זעג בלייבט

שטיין אין בויט ווי אַ שיף צווישן קרײַעס.

מיר טרעמן אָפּ עטלעכע שפּאַנען פּון דעמב און וואַשן אויס
מיט שניי די פּאַרביטערטע אויגן.
— יאַצאים, וואָס זאַגסטו אַצינד? וועסנעצייט וואַנדערן
די טומאַנען ווי מענטשן...
דער שמיד פּון זאַסלע האַלט זיך ביים זייניקן:
— ביטערע טומאַנען. לאַמיר זעגן ווייטער!
מיר זעגן, זעגן און דאָ, ניט צו גלייבן, פּון טויטן בוים —
אַ לעבעדיקער ניגון.

און אַ ייד אַנטפּלעקט זיך אונטער הענגענדיקער קאַרע, אין
אַ טלית, און ער שמייכלט מיט דער זעלבער גאַליקער גרינקייט ווי
די זון וואָס וויל ניט אונטערגיין:
— אין אַט דעם בוים לעבן מיר שוין אַ צוואַנציק חדשים.
יע, מינע יודן, מיין ווייב און איך. אונטן, אין אַ פּוקסנהייל באַקט
זי בולבעס און איך, אויבן, זאַג תהילים. אַ דאַנק דיר, גאַמעניו,
וואָס איך בין ניט איינגעשלאַפּן, אַ נס, אַ נס. וואַלט איך ניט געזאַגט
תהילים וואַלט איך דאָך איינגעשלאַפּן און די זעג אייערע וואַלט
מיך דעמאַלט צעשניטן.

א מאן מיט א שווערן זאק אויף דער פלייצע דערנענטערט זיך צו א פינצטערער שטאט אין א גאסרעגן. א בליץ — דאס בלומ פון א צעשפאלטענעם שפיגל — צינדט אן דעם רעגנס פלייצנדיקע זיילן.

צווישן זיי — דער מאן מיטן שווערן זאק.
א שווארצע האלבע לבנה, באזיימט מיט גלענדיקע ראנדן, אזוי זעט ער אויס.

ניין, אזא רעגן-טעם האט זיין צונג נאך קיין מאל ניט געפילט. ניט קיין רעגן — א הימלישער פישוף-מאכער האט צעשמאלצן די צייט! נעכטן, הינט, מארגן — ניטא. ניטא. דער פרילינג פון אדם הראשון און דער ווינטער פון אדם האחרון זענען צעשמאלצן אין א ריזיקן קעסל וואס איז אויסגעשמידט פון וואלקנס. דער קעסל האט געפלאצט. און די צעגאנגענע צייט מכולם אכזריותדיק איבער דער ערד, און באלד-באלד וועט זי פארשלינגען דעם גייער מיט זיין שווערן זאק אויפן פלייצע.

ער קאן ניט לייקענען: די פיס גייען. עס גייען די פיס און עס גייעט דער רעגן. א סימן, ברודערקע, אז ארט איז נאך אלץ אויפן ארט, אז א שפליטער פון דער צייט-נשמה איז ערגעץ פארבליבן. ניט סתם ערגעץ — נאר טאקע אין זיין ברוסט. קלאפ-קלאפ — די צייט ארבעט. צייט און ארט האבן זיך, קענטיק, ליב. דער שכל דער נארישער קאן זיי ניט צעשיידן...

א גראַע צעכוואליעטע וואנט, ווי אין דער וואנט וואלמן זיך געטרונקען וועלף, שווימט ארויס הינטער די זיילן פון רעגן.
— דער מאַנאַסמיר פונעם הייליקן פאוועל.

דא, אין מאַנאַסטיר, אין געוועלכטן רויט-ציגלדיקן קאַמער פון דער שוועסטער אורשוליא, טרעפן זיך וואַלדמענטשן. אַמאָל אַנטרינט אַהער אַ פאַרמישפּטער, מיט קוילן אין לייב, וואָס אין מיטן פּלי האָבן זיי חרטה געהאַט... אַמאָל — אַ טיפּוס-קראַנקער, אין אַ צעפּליקטן סאַלדאַטסקן שינעל ווי אַ צעשאַסענע פּאַנע, וואָס בלויז דער אַדלערל אויף זײַן איינציקן קנאַפּ טראָגט אים נאָך אויף זײַנע זוניקע פּליגל.

דא, אין מאַנאַסטיר, האָט אים אורשוליא געראַטעוועט. שפּעטער איז זי געוואָרן די פאַרבינדערין מיטן וואַלד און ער, דער מאַן מיטן זאַק, פּלעגט קומען אַהער נאָך ידיעות. ער געדענקט, אַז לינקס, ביים צעשויבערטן וועלדל, איז דא אַ קאַנאווע אונטער דער וואַנט, וואָס איז פול מיט ברײַענדיקע קראַפּעווע. דורך דאַנען באַקומט מען זיך אַרײַן אין הויף. אַצינד וואַלט ער גרײַלעך וועלן, אַז קראַפּעווע זאַל אים ברײַען און ברענען. די פּיס, די הענט, דעם זפרון — אַכּי אים זאַל וויי טאָן. זענען דווקא אירע גלאַזיקע נעדעלעך באַהאַלטן פון רעגן... אוי, ברודערקע, ווי עס בענקט זיך אַמאָל נאָך ווייטיק. נאָך אמתן, געשמאַקן ווייטיק! דאָס קאָן בלויז פאַרשטיין אַ געליימטער, וואָס די נעגל פון זײַנע פינגער זענען איבערגעצויגן איבערן גאַנצן לייב.

דאָס זיבעטע פענצטערל. זעקס. זיבן. און אַנקלאַפּן צו דער שוועסטער אורשוליא דאַרף מען זיבן מאָל. פּאַוואַליע עפנט זיך אַ בליענע טיר. אַ געלע, דערשראַקענע ליכט, מיט אַ וואַקסענעם פייערל — בינען זענען אויפגעשטאַנען תּחית-המתים פון זייער זשומענדיקן וואַקס, — בלאַנדזשעט הינטערוויילעכץ אין פינגער דינע, איידעלע פון אַ גליקלעך-דערשראַקענער פרוי און מאַלט-אויס אויף די רויטע קוואַדראַטענע ציגל פון קאַרידאָר אַ געדרייטן, וואַסערדיקן שמעג.

די יונגע פרוי, זיין רעטערין, אין א נעפלדיק-צעפאלדעוועט
נאכטהעמד, שוועבנדיק אהינטער, מיט די אויגן צום גאסט, זעט
אויס אין קארידאָר ווי אַ רוסאַלקע אין פּערל, וואָס טונקט זיך,
שווימט און מאַניעט אים פון טונקל-ברענענדיקע כוואַליעס. און ער,
מיטן זאַק אויף דער פּלייצע — אַ פּישער מיט אַ נעץ...

ער לאָזט איבער דעם זאַק אין אַ נישע פון קאָרידאָר און די
שמאַלע טיר פון אורשוליאַס קאַמער, אַ צוועק פון אַ דעמבענער
טרוגע, ווערט פאַרהאַקט הינטער ביידן.

— קאַליאַ, וואָס איז געשען, זעסט דאָך אויס ווי דיין זיידע?
קאַליאַ, אָדער קאַפּל, ווי מ'האַט אים גערופן אין שטוב, ציט
זיך אויס אויפן דיל, אין אַ ווינקל, מיט די האַריקע הענט איבערן
קאַפּ — ער, דער קאַפּ, זאַל ניט אַנטלויפן.

— גערעכט, אורשוליאַ, איך זע אויס ווי מיין זיידע, ווייל
די אייביקע יונגשאַפט איז אַרײַן אין דיר.

זי ברענגט אַ האַנטעך. אַ פּעקל בגדים.

— טו זיך איבער. די קליידער זענען דינע. האַסט זיי דאָ
איבערגעלאָזן מיט אַ יאַר צוריק.

— אורשוליאַ, וויפל איז דער זייגער?

— צוויי.

— אַ דאַנק, ניט פּדאי בײַטן די קליידער. אין אַ שעה אַרום
וועל איך ציען ווייטער. זעסטו, אַ גלעזל מילך...

ווען אורשוליאַ קומט מיטן גלעזל מילך, שלאַפּט שוין קאַפּל
אַ געשמידטער אין זיסע קיימן.

זי פאַרלייגט זײַנע אַפהענטיקע הענט אַרום איר נאַקעטן
האַלדז און ברענגט אים, עלעהיי אַ האַלב דערטרונקענעם, צו דעם
אינדזל פון איר בעט.

אירע ליפּן, שפּיציק-וואַרעמע, שפּרינגען איבער זײַן בייניקן
פנים, ווי פּייגעלעך וואָס קאַנען נאָך ניט פּליען — איבער דערנער.

ס'נאכטהעמד געפלט פון איר אוועק. איר זוניק לניב טריקנט
אויס פון זיין געביין דעם רעגן.

— קאליא, כ'האב דיך פרוער געזען אין חלום. ביסטו איינער
צי צוויי? ניין, ביסטו איינער, בלויז דעמאלט ווען דו ביסט ניטא
ביסטו צוויי.

ס'פניער פון ליכט — א קארליק מיט א ברענענדיקן
הויקער — פארזינקט אלץ מער אין זיין וואקסענעם קבר.
— בלויז דעמאלט ווען דו ביסט ניטא ביסטו צוויי...

דער רעגן טוט א זעץ אין שויב מיט זיינע בליענע פויסטן.
א זעץ אין קאפלען.
זיינע וויעס פלאצן.
ווער טוליעט אים? ווער זייגט דעם סם פון זיינע גלידער?
אוי, ער קאן נאך פארשפעטיקן!

ער באפרייט זיך, קאפל, פון איר זוניקן צויבער, שפרינגט
ארויס פון בעט, קומט צו לויפן מיטן זאק, וואס ער האט איבערגע-
לאזן אין קארידאר, און געשווינד גיט ער אים א לייג אויפן
געלעגער.

אורשוליא פאלט צו זיינע פיס מיט א געוויין:
— מיין זאק מיט זינד, מיין זאק מיט זינד!
— אורשוליא, ניט דיינע די זינד, קאנסט זיך איבערצינגן.

א יונגע אנטבלויזטע פרוי אין אלט-גראען פאררייכערטן
גאלד פון דער קאפטשענדיקער ליכט, אויפן הינטערגרונט פון רויטע
ציגל, בינדט פונאנדער אין בעט, זיך שטיקנדיק פון טרערן, דעם
ערדענעם צעאקערטן זאק און פלוצעם דערלאנגט ער זי פון זיך א
שלינדער ווי אן עלעקטרישער שטראם — און א מתים-ריח גיט א
שלאג אין קאמער:

א טויטער יינגל — א צעבראָכענע סקולפּטור פון בלאַען,
דורכזעיקן מאַרמאָר, די האַר, אַ לאַרבערקראַנץ פאַרפלאַכטן אַרום
דעם שמערן. און די אונטערשמע ליפ, אַ ליגנדיקער פּרעגצייכן,
קוקט אָן פון זאָק אַרויס מיט קברדיקע בליקן די צוויי געשמאַלטן.
— קאַליאַ, ווער איז דער יינגל, ווער איז דער טויטער מלאַך?
ער ציט אַריבער דעם זאָק איבער דער צעבראָכענער
סקולפּטור און דערציילט:

— ווער איז דער טויטער מלאַך? ס'איז יוליק, מיין צען-
יעריקער פּריינד. אויף אַ דעמב, אין אַ שניייקער נעסט, האָב איך
דערזען לעבן דער אַזערע נאַראַטש אַ פאַרשנייטן יינגל. זיינע
וונדן האָבן געלויבטן דורכן שניי, ווי דאָ איז קאַמער דאָס געבליין
דורכן שניבל. אַרום דעמב האָט זיך געדרייט אַ וואַלף מיט אַ
צעגריזשען שאַטן. קוים כ'האַב זיך צו אים דערנענטערט, איז
דער וואַלף, מיטן שאַטן אין די ציי, פאַרשווינדן.

איך האָב אַראַפּגענומען דעם יינגל פון דעמב. ער האָט
אויסגעזען ווי אַ פאַרפּרוירענע סאַווע. און שמעל זיך פאַר, אורשוליאַ,
מיר האָבן זיך דערקענט: אַט די, וואָס איז אַרומגעשווימען אין מיין
לייב ווי אַ נאַדל, איז געווען זיין שוועסטער. און ווייסטו ווער ס'האַט
אים אין שטאַט, איידער ער איז געקומען אין וואַלד, געראַטעוועט?
ניט צו גלייבן — אַ היצל! ווען אַ האַרדע צווייפּסיקע פּייערן האָבן
זיך געיאָגט נאָך מיין יונגן פּריינד, האָט אַ היצל פאַרוואַרפּן איבער
זיין האַלדז אַ פעמליע און אים באַהאַלטן צווישן געכאַפטע הינט
אין וואַגן.

זינט איך האָב געפונען דעם יינגל אויפן דעמב, איז ער
געוואָרן מיין שוואַרצאַפּל.

צוריק אַ חודש, ווען די ערשמע פּיאַלעטע בוסשאַנען האָבן
אַ צי געטאַן אַ וועסנעדיקן שמייכל איבערן וואַלד, האָט דער שונא
אַריינגענומען אונדזערע מענטשן אין אַ פאַדקעווע. ס'האַט אויס-

געזען, אז מיר האבן בלויז איין וועג: זיך פאראייניקן מיט די וואלדמענטשן פון קאמאנדיר טשאַרנאַהוּ אויף דער אַנדער זײַט נאַראַטיש.

ס'איז געווען אַ פּאַספּאַרנע לבנה-נאַכט.

אין אַ לאַנגער שורה, ווי מוראשקעס, ציען מיר איבערן אייז פון דער אַזערע.

יוליקן טראַג איך אויפן אַקסל. אַ לעבעדיקע תפילה. אויפן דעמב האַט ער אַפּגעפרוירן ביידע פּיסלעך. כאַבסקע רפואות האַבן ווינציק געהאַלפּן. זײַן אַטעם און מײַנער — איין אַטעם. ניין, מיר האַבן זיך ביידע געכײַטן מיט די אַטעמס.

אין מיטן אַזערע, אויס בערגלעך שניי, האַט פּלוצעם זיך אַ הייב געטאַן דער שונא. די נאַכט, אַ פּיאַלעמער פּאַזשאַר, האַט אַנגעצונדן אין אייז אונדזערע פּנימער. איך האַב אויסגעוואַשן מיט בלוט מײַנע אויגן, די שווערדיקייט פון שניי און פּײַער זאַל ניט ווערן טעמפּ, און מיט דער לעבעדיקער תפילה אויפן אַקסל, און מיט פּיס וואָס זענען געוואָרן חיות, לויף איך צווישן קוילן אַליץ נענטער, נענטער צו די יאַדלעס אויפן אַנדערן ברעג. און דאָ — ערשט אַ וואַלף, אַ גרינער פּונקען-שפּריצנדיקער וואַלף, מיט זײַן שאַטן אין די צייַן, יאַגט, יאַגט זיך נאָך אונדז ביידן, און שוין דערלאַנגט ער אַ שפּרונג אויף דעם יינגל, דעם פּאַרקלאַמערטן אַרום מײַן האַלדז. נאָר אין יענעם אויגנבליק, ס'קלינגט ווי אַ מעשהלע פון תנ"ך, ווען דער וואַלף איז געהאַנגען אין דער לופטן, האַט דעם שונאם קויל אַדורכגעהאַקט זײַן שאַרבן.

אין אייניקע טעג נאָך דער שלאַכט, זי איז געבליבן פאַר-קריצט אין דער אייניקער מגילה, איז יוליק פאַרשוונדן. ווי אזוי? ער איז דאָך קוים געשטאַנען אויף די פּיסלעך? אויף דעם קאַן איך ניט ענטפּערן. האַב אים לאַנג-לאַנג אַרומגעזוכט און ענדלעך אים געפונען לעבן טויטן וואַלף.

יוליק האָט באַוויינט זײַן רעמער. כ׳האַכ ניט געקאַנט אים
אַוועקנעמען פונעם טויטן וואַלף.

— ס׳איז ניט קיין וואַלף — האָט ער געמענהט, — אַ הונט,
אַ הונט! איין שמערן האָט באַשיצט ביידן, ווען דער היצל האָט
זיך דערבאַרעמט איבערן יונגל און אים באַהאַלטן אין וואַגן.
שפעטער, באַנאַנד מיטן באַפרייטן הונט, איז ער געקומען אין וואַלד.
בײַ נאַכט, ווען יוליק איז געשלאָפן אויף דער אַזערע, צוגע-
טוליעט צו דער אַניזיקער פעל, האָב איך צוגענומען פון אים די
באַשעפעניש און ערגעץ באַגראַבן. נאָר דער יונגל האָט ניט אויפ-
געהערט כליפען:

— איך וויל צו אים, וואָס איז אַרײַן אין דער לבנת...
פון דעמאַלט האָט ער ניט געגעסן. בלויז אַינז געשלונגען.
און אַליין געוואָרן אַינז. אַ פאַרפרוירענער ניגון.
זאָג אַליין: זאָל איך מקבר זײַן יוליקן אין אַ זומפּ? איבער-
לאַזן אין זשאַווערדיקן הפקר זײַן געביין? אַ חודש האָב איך
געטראָגן מיין טויט ברודערל אויף דער פלייצע. איך וויל אים
באַערדיקן אין שטאַט פון זײַן געבוירן. אורשוליאַ, וויפל איז דער
זייגער?

— דרײַ.

— ניט פאַרשפעטיקט. ביז באַגינען וועל איך אַליץ באַווייזן.
— קאַליאַ, אין שטאַט איז פול מיליטער. אויף דער גרינער
בריק הענגען חברים.

— רעגן איז אַ גוטער פאַנצער. די הימלישע חילות וועלן
פאַריאַגן די ערדישע. אַ רידל, אַ קליינער רידל איז דאָ פאַראַן?
אורשוליאַ טוט זיך אָן אין קאַפּלס קליידער, וואָס ער האָט
איבערגעלאָזן מיט אַ יאָר צוריק אין מאַנאַסטיר. זי קומט מיט אַ
רידל און שמעלט זיך לעבן בעט.
— קאַליאַ, דער פאַנצער וועט באַשיצן ביידן!

קאפל נעמט דעם זאק אויף דער פלייצע. ווידער זעט ער אויס
אין זיין געבויגנקייט: א שווארצע האלבע לבנה באזיימט מיט
גליענדיקע ראנדן.

אורשוליא ריגלט אויף די טיר. און איידער זיי קנוילן זיך
ארויס פון קאמער, נעמט זי מיט דעם ליילעך פון בעט אונטערן
מאנטל.

און די ליכט — א קארליק מיט א ברענענדיקן הויקער —
באגלייט מיט איר לעצטער וואקסענער טרער די לוויה אין רעגן.

ער געדענקט שוין אליין ניט ווער ס'האָט אים פאַרטרױט די געהױמעניש.

קאָן זײַן אַ חלום.

אַ חלום-קאַרליק, אויף קוועקזילבערנע פּיסלעך, האָט זיך אַרײַנגעגנבעט אין זײַן נשמה, דורך אַ פענצמערל אַזאַ, װאָס ער האָט פאַרגעסן אײַגעװײניק צושליסן און אים דערציילט דעם סוד. ס'קאָן אויך זײַן, אַזױ מײַנט ער, אַז דער זקן, װאָס האָט זיך אויסבאַהאַלטן אין אַן אױהל אויפן בית-עולם און געװאָרט בײַזקל זײַן לאַנגע פּורפּורנע באָרד, װי אַ צװײג ראַבינעס, װעט אַרײַנוואַקסן אין דער ערד און אים צװאָרצלען צו די טױטע — האָט עס אים דערציילט מיט זײַנע שטאַמלענדיקע לײפן.

און אפשר — ער קאָן ניט שװערן אַז ניט — האָט דעם

סוד אים אויסגעקלאַנגט אויף מאַמע-לשון אַ קוקאַװקע.

ער געדענקט ניט װער, נאָר עמעץ האָט אים אין יענער צײַט אַרײַנגעשושקעט, אַז דאַרמ־און-דאַרמ, אויף טאַמערשע גאַס אין אַ ברונעם, איז באַהאַלטן אַ קעסטעלע פון פֿימסנהאַלץ, װאָס איז פּול מיט די טײַערסטע דימענטן — אײַנציקע אין דער װעלט. דער פֿײַערדיקער עק פון מלחמה האָט זיך נאָך געצױגן דורך דער טױטער שטאַט, װי אַ רײזיקע, פּרעהיסטאָרישע באַשעפּעניש. די שװאַרצע פּלעצער פון אָפּגעברענטע מױערן האָבן באַלאַ- גערט לײמיקע װאַלקנס, גלײַך די װאַלקנס װאָלטן אַראַפּגענידערט אָפּצובױען די שטאַט...

אין אײַנער אַ נאַכט האָט דער מענטש, אַנגעטאַן אין פאַפּירענע בגדים, װאָס ער האָט געהאַט פאַר זיך אויפּגענייט

פון שמות פון הייליקע ספרים, זיך געלאזן פון בית-עולם צו טאטערשע גאס אויפצוזוכן דעם ברונעם.

ווייל כאטש ער איז געווען עלנט ווי א פינגער, האט די מעשה מיטן קעסטעלע פון פימסנהאלץ דערווארעמט זיין געביין.
לאנג זוכן דעם ברונעם האט ער ניט באדארפט. די לבנה האט מיט בליציקן שימל ארומגעלעקט זיינע ווענטלעך און דערביי איז געלעגן דער ברונעמשטאנג, ווי א תליה וואס קניט פארן געהאנגענעם.

און דער מענטש האט אריינגעקוקט אינעווייניק און גארנישט ניט געזען, ווייל זיין פנים איז באקלעפט געווארן פון שפינוועבס בניס בייגן זיך איבערן מויל פון ברונעם.

האט ער צעריסן אויפן פנים די בלינדע שפינוועב-נעץ און אריינגעווארפן אין ברונעם א שטיין אויסצומעסטן, וועדליק דער צייט פון זיין פאלן, די מיפעניש.
דער שטיין האט אים געענטפערט.

און דעמאלט האט ער פון בוועם אויסגעפלאנצערט א שמריק, זי פארקניפט ארום א האק, און ווי א קוימענקערער אין א קוימען זיך ארונטערגעלאזן אין ברונעם.

לעבלעך איז געוועזן דאס וואסער ווי דאס הארץ פון אן אקארשט געשטארבענעם.

און ערשט דעמאלט ווען די לבנה, ווי א פערלנע טורקלמויב, האט ארויסגעפליגלט מיט א זיפץ פון ברונעם, האט דער מענטש אויסגעפונען אונטערן וואסער דאס קעסטעלע פון פימסנהאלץ, אין בוועם עס באהאלטן, און זיינע ביינער האבן געזונגען בניס ארויפ-ציען זיך אויבן.

דער מארגן-שמערן איז געהאנגען איבער דער געגנט ווי א טראפן בלוט.

און דער מענטש איז געלאפן איבער טלענדיקע האלאוועש-
קעס, ביז וואגען ער איז דערלאפן צום אלטן בית-עולם.
ערשט דארטן, מיט א קלאפנדיק הארץ, און מיט אויגן ווי
ווילדע מאַנבלומען, האָט ער אין ביידע הענט אַריינגענומען דעם
אוצר און עס געהאלטן אַנטקעגן.
און ער האָט דערזען אַ — שאַרבן.

אַ שאַרבן ווי אַלטער פאַרמעט, מיט שטוינענדיקע צוויי
לעכער און מיט אַ קלוגן, לעבעדיקן שמייכל, האָט אים אַנגעקוקט
אין דער מפולת און — ניט אויסגערעדט קיין וואָרט...
— שאַרבן, ווי איז דיין נאַמען?

און אַז די ציין די פאַרביסענע פונעם שאַרבן האָבן אויף דעם
ניט געענטפערט, האָט דער מענטש מער ניט אויסגעהאלטן און
אים אַ שלנידער געטאָן אַן דר'ערד ווי משה די לוחות...
נאָר באַלד איז אים געקומען אויפן רעיון, אַז דער שאַרבן
איז ענלעך צו זיין טאַטן.

האָט ער באַדעקט מיט קושן דעם לעבעדיקן שמייכל און
זיינע פייערדיקע טרערן האָבן זיך איבערגעגאַסן אין דעם שאַרבנס
לעכער.

ביים קושן אים האָט ער דערפילט אַ היימישקייט. אַ וואַרע-
מער ניגון האָט זיך צעשפילט אין זיינע אַדערן.
אַבער פלוצעם האָט אים אַ וויסטער פּאָ אַ זעץ געטאָן
אַהינטער:

— ניין, ס'איז ניט דער טאַטע, יענער האָט אַזוי ניט
אויסגעזען...

און ער האָט נאָך אַ מאל אין ביידע הענט אַריינגענומען דעם
שאַרבן און ווי אַ הונט אַ צעשלאַגענער דערלאַנגט אַ וואַיע:
— ווי — איז — דיין — נאָ — מען?!

און דעמאלט האָט דער מענטש דערהערט זײַן אייגענעם
נאָמען...
און ער האָט דערפֿילט, אַז דער קאַפּ, וואָס ער טראָגט שוין
אַזוי פֿיל יאָרן אויף די אַקסלען, איז נישט זײַנער.

האַט ער אויף זײַן קאַפּ אַרויפגעטאָן דעם שאַרבן, און צו-
האַלטנדיק אים אַזוי מיט ביידע הענט, אין די פּאַפֿירענע בנדים,
וואָס ער האָט געהאַט פֿאַר זיך אויפגענייט פון שמות פון הייליקע
ספרים — האָט ער זיך אַוועקגעלאָזן איבער דער טויטער שטאַט
צו באַגעגענען די גאולה...

באמקע

אז באמקע, נאך א יאָר פינצטערניש, האָט אין דער באַפֿרני-
טער שטאָט זיך אַרויסגעהויבן פון די קאַנאַלן, האָט ער דערמאַנט
אַן אַ בירגער פון פאַמפיי, וואָס די לאַווע האָט אים באַגאַסן מיט
צעשמאַלצענע דימענטן.

זײַנע דינע, דורכזעוודיקע פיס, לעבעדיקע טיילן פון אַ
טויטער שפּין, זענען שטיין געבליבן אין אַ שמאַל געסל — אַ
שוואַרצער אַרון.

די זון איז אים באַפֿאַלן ווי אַ היישעריק.
מויערן פון ביידע זײַטן געסל — שפּילצײַג פון דער קינדהייט.
ראַז און ראַז אין אַ וועלט פון ראַזקייט.
ס'האַט אים ווער אַ צי געטאַן ביים אַקסל. אַ דריי דעם
קאַפּ — אַ מיזעלע.

— אַך, דאָס ביסטו, פאַרבענקט זיך נאָך באַמקען? וויזט
אויס, ניט פאַראַן קיינער, וואָס זאָל דיר זינגען אין קאַנאַל אַ זמרל?
נו, מיר וועלן בלייבן גוטע פּריינד אויך דאָ. זע נאָר ווי ראַז די
מויערן! פון וואַנען אַזאַ ראַזקייט?..

און באַמקע צערמלט זי, די גראַינקע, אויף זײַן אַקסל.
דערמאַנט זיך, אַז אַמאַל פלעגט ער אַזוי האַליווען זײַן בלימעלען.
ביים קלאַנג בלימעלע פאַרשווינדט די ראַזקייט. די
מויערן — ניט קיין שפּילצײַג נאָר ליימענע סקעלעטן. איבער זיי
שוועבט אַ וואַלקנדל — אַ מלאַך מיט פאַרסאַזשעמע פליגל.

— באַמקע — צופּט אים דאָס מיזעלע — און וואָס ווייטער?
זײַן זפרון — אַ שמעג צווישן זאַנגען. די זאַנגען שניידט
מען, און מיטן אויסשניידן — ניטאָ דער שמעג.

— באַמקע, ביסט אַ מיזעלע ווי איך, ניט פאַר דיניטוועגן
די באַפּרייטע שטאַט. וווּ איז די נקמה?

דער מלאך מיט די פארסאזשעטע פליגל טראגט אוועק דאָס
געמל — דעם שוואַרצן אַרֶון.

אַנטקעגן, ווי די קאַרעטע פון אַ מינך אָן אויסגעטריקנטן,
מיטן זאַמדיקן זילבער פון טויטע פיש, אַנטפלעקט זיך פאַר אים אַ
מגושמדיק ברייטע גאַס אָן אַ לעבעדיק הויז בני די קאַנטן, און
איבער איר מאַרשירן די נייע סאַלדאַטן מיט אָן אַרקעסטער, נאָס
דערלאַנגט אַזאַ מעשענע מוזיק, ווי דונערן וואַלטן טאַנצן אויף אַ
חתונה.

ווען דער אַרקעסטער אין איינעם מיט די סאַלדאַטן ווערט
נעלם, בלויבן נאָך זיינע קלאַנגען — שטויבזיילן פון צעהאַקטן
שטיינקויל.

באַרוועסע יינגלעך, מיט קורצע, פאַררויכערטע ביקסלעך
אין האַנט, פירן צווישן די זיילן אַ געבונדענעם פאַרשוין.
— ווער איז דער בר-מזל? — שטעלט באַמקע אָפּ אַ
דערבנייקן.

— אַ פּויגל מיט קעשענעם. דער פּריערדיקער תּלין פון
שמאַט. מע פירט אים הענגען.

— אַזוי, דער תּלין, מיין תּלין?

און באַמקע נעמט יאָגן איבערן ברוק און יאָגט אָן דעם
„פּויגל מיט קעשענעם“.

נאָר איינער וואָס פירט דעם געבונדענעם, אַ יינגל אין אַ
באַראַשקענער פּאַפּאַכע, מיט אַ פנים אין גרינע זומער-שפּרינקלעך,
ווי די זון וואַלט אים באַלויכטן דורך אַ נעץ, שטעלט אָן זיין ביקסל
אַנטקעגן באַמקען.

— בירגער, וווּהיז?

— זען דעם תּלין.

— דאָ — ניט. אין בערנאַדינער גאַרטן...

דער זפרון, א מאַלער, מישט אין באַמקען זינע פאַרבן. ער מישט זיי אויף דער פּאַלימערע ווי נשמות. און מיט אַ לאַנגן בליץ טונקט ער אין זיי און מאַלט, מאַלט :

... אַ מערצאָווע נאַכט. ביים פּויער אין דער כאַלופּע, וווּ ער מיט בלימעלען באַהאַלטן זיך, שלאַגט אַרויס אַ פּאַזשאַר. קעץ יאַמערן אין משוגענער זיסקייט. מיטן קינד אין בוזעס ווי אַ קענגור, שפּרינגט באַמקע פּונעם בוידעם אין אַ בערגל שניי. זייערע קוועק-זילבערנע שאַטנס ווילן אַניאַגן אַ צווייטע וועלט. די צווייטע וועלט איז אויפן אַנדער ברעג טיך. נאָר היינטיקע נאַכט איז באַלעבאַס דער טייוול. דער אייזדעק פּונעם היימישן טיך — פּלאַצט. פּלאַצט פּון געלעכטער. ווי אַקסן ביים דערשמעקן בלוט רעווען זיינע קרײַס; און איבער זיי — באַמקע און בלימעלע. די טריט געמאַסטן און געווויגן ווי אוצרות. אַ קרײַלע צעוויינט זיך מיט אַ קינדיש געוויין. נאָר טייוול צו דאַנקען! — אַריבער, אַריבער!

זייער שאַטן אויפן ברעג — ווער האַט אַפּגעטאַן אַ פּישוף מיט זייער שאַטן? אַ שאַטן מיט פּיאָווקענע אויגן, אַ שאַטן מיט אַ לעמפל!

... אַרום אַ קאַרשנבוים ווי אַ ליוסטערע — צוויי תּליות. דער, וואָס מע פּירט אים איצט אַ געבונדענעם, הענגט צו ערשט בלימעלען. ווי אַ פּרילינג-בלימעלע צאַפּלט זי אין דער יום-טובדיקער בלאַקייט. און איבער איר — שוואַלבן. צווייטשערדיקע שוואַלבן. ווען ער הענגט באַמקען — רײַסט זיך אַפּ די שמריק, און אַ גאַלמעסער פּאַלט אַרויס פּון זײַן קעשענע. — ווי אַזוי האַסטו באַהאַלטן דעם גאַלמעסער? — פּרעגט דער תּלין.

— ס'איז מיין געהיימעניש.

— באנוצן קאנסטו אים?

— יע...

— בלייבסט לעבן. איך באדארף א גאלער.

און אט זייפט ער אים די מאַרדע, דעם תליון, און פירט מיטן
גאַלמעסער. ווען עס קומט צום גאַנערדיקן האַלדז, טוט זיין האַנט
א ציטער.

— דיר גלוסט זיך איבערשניידן, האַ?

— איך לייקן ניט.

— איז וואָס? מורא, האַסט מורא?

— ניין, אזאָ נקמה איז קיין נקמה ניט, ס'איז אַ צו קליינע.

און ווייטער, ווייטער גאַלט ער דעם תליון, ביז איין מאָל,
ווען יענער הוילעט אויף אַ באַל, געראַט באַמקען צו אַנטריגען אין
„געהיימטשאַט“.

*

אין בערנאָדינער גאַרטן, צווישן אַקאַציעס, קווענקלט זיך
באַמקע. ביי אַ קליאַן, מיט אַ שטריק אויף די צווייגן — דער
פאַרמישפטער תליון.

— באַמקע — פּרעגט אים דאָס מיניעלע — וואָס האַסטו
דעמאַלט געמיינט: „אזאָ נקמה איז קיין נקמה ניט, ס'איז אַ צו
קליינע“?

— כ'האַב געמיינט... איך האָב דעמאַלט געמיינט...

צום טיטוול! ער קאָן ניט ענטפערן.

נאָר באַלד — אַ מאַדנער איינפאַל, אַ געדאַנק ווי אַ
פאַלנדיקער שמערן: ער וועט צולויפן צום יונגל אין דער באַראַש-
קענער פּאַפּאַכע, דערציילן אים זיין שייכות מיטן תליון, און זאָל ער

אים אצינד דערלויבן, מיטן זעלביקן גאלמעסער, נאך א מאל דעם
תלין ארומגאלן. און לאמיר הערן איצמער דעם זיגערישן קול:
— דיר גלוסט זיך איבערשניידן, הא?

נאר ווען באמקע האט איבערגעלעבט די נקמה אין געדאנק,
האט זיך צעלאכט דאס מניזעלע.
און באלד איז ער אוועק פון בערנאדינער גארטן, אוועק צום
הויז וווּ בלימעלע איז געבוירן, און איין שמארקן קוש געמאן
זיין צעפאלענעם רוימן ליים.

זאָ וועט שוין בלניבן די נאַכט: אַן אַלמע, אַ פאַרזעסענע
ביז אין גראַען צאָפּ אַרנין.

די לבנה, וואָס האָט אַלע אירע נאַענטע איבערגעלאָזן אויף
דער ערד און קיינעם זעט זי ניט, זאָגט ווידוי אויף איר מירמלנעם
טויטנבעט פאַר דער איינציקער באַשעפעניש אין שטאַט, דעם
קברן ליימע, וואָס קאַרטשעט זיך אונטן, אויף רודניצקער גאַס, אין
אַ קופע זיפצנדיקע בלעטער.

ליימע, וואָס זינט ער געדענקט זיין פנים, איז ער אַ קברן, ער,
וואָס האָט פאַרזיט מיט מענטשנקינדער אַ האַלבן בית-עלמין,
וועט שוין מער קיינעם ניט מקבר זיין.

קינדער, זקנים, אַלע דאָ געבירטיקע, אַלע זענען אַרנין אין
מלכות פון די שמערן. צו ערשט — געוואָרן פלאַמענדיקע שינטן.
ביינערנע ווינטן, אין צעפליקטע העמדער מיט מגן-דודס, האַבן
צעטראָגן און צעהאַנגען איבערן שאַרבן פון דער וועלט זייערע
פונקען אין אַ בלוטיקער קרוין.

פאַרשעמט זיין בית-עלמין.

פאַרשעמט די מצבות.

דעריבער זינקען זיי מיט געבויענע קעפּ, עלעהיי באַליי-
דיקטע מחותנים, ווען די פּלה איז פאַרשוונדן פון אונטער דער
חופּה.

פאַרשעמט איז ליימע.

— רידל, וווּ ביסטו, מע דאַרף מקבר זיין די לבנה...

אַצינד זעט ער די לבנה מיט זיין גלעזערן אויג. אויף דעם
אַנדערן הענגט אַ שלאָס. דער זילבערנער שליסל איז ניט מער אויף
דער וועלט.

אַמאָל, אַ האַלבן יאָרהונדערט צוריק, האָט אים אַ ווילדע בין
אויסגעשטאַכן דאָס לינקע אויג.
די מעשה מיט דער ווילדער בין איז פאַרשריבן אין אַ פינקס:

אין אַ שיינעם זומערטאָג, ווען ליימע האָט אַראָפּגעלאָזן אַ
מת אין קבר, איז מיטגעפּלויגן אין גרוב דעם בר-מיננס נשמה
פאַרשטעלט אין אַ ווילדער בין. באַדאַרפט איינרוימען אַ סוד איידער
מע געזעגנט זיך אויף אייביק.

ליימע, אַ פּראָסטער חי-זקים, האָט ניט באַנומען די שפּילעריי
פון גייסטער. אים איז ניט געפּעלן דער גאַנצער קונקל-מונקל, און
ער האָט אַ זעץ געטאָן די בין מיט זיין ליימיקער לאַפּעמע.

די בין האָט אַרויסגעלאָזן אַ קינדעריש געוויין. איר געשליפּן,
זוניק פּנימל האָט באַקומען דעם אַנבליק פונעם טויטן. איין מינוט-
קעלע שפּעטער האָט מען דערהערט אַ קוויטש. ליימע האָט זיך
געכאַפט פאַרן לינקן אויג, וווּ די ווילדע בין איז אַרײַן ווי אין אַ
בינשטאַק; און דאָס אויג איז באַלד אויסגערונען אין אַ רויטן
זשיפענדיקן וואַקס אונטער דער קברנס האַריקער לאַפּע.

שטאַט איז דעמאָלט געגאַנגען אויף רעדלעך. זיין קברנשאַפט
איז געשטאַנען אין קאַן. מ'האַט אים ניט צוגעלאָזן צו אַ חשובּערן
מת. נאָר ליימע האָט ניט נאַכגעגעבן און די „רעדלעך“ זענען
געוואָרן שטיל. אַ דאָקטאָר מיטן נאָמען צירולניק האָט אים אַרײַן-
געשטעלט אַ גלעזערן אויג, אַזוי בלאַ און פּמעט אַזוי גרויס ווי אַ
הינערשער פּופיק. און צוזאַמען מיט די גרודעס ערד אויף דעם
זאַרעטשער בית-עלמין האָט ליימע באַגראָבן די מעשה וועגן דער
בין.

*

ווינטן, ווי קעץ ביים פארן זיך, מיאוקען אים צוקאפנס.
ניטא קיין גואל. די מתים זענען ווייט. זאל אים איינער
צוטרעגן א קענדל וואסער...

— עי, רידל, ווו ביסטו, מע דארף מקבר זיין די לבנה!
נאר זיין רידל, זיין בית-עלמנדיקע ווייב, קאן ער ניט אנטאפן.
שא. אט וואנדערט זיין רידל איבער אים. וואנדערט אליין
צווישן הענגענדיקע פונקען. זי גראבט, זיין רידל, דעם קלינגענדיקן
איין-סוף.
ליימע ציט אויס א לאנגע האנט צו דער לבנה. לייגט צו א
שטערן צו אירע נאָלעכער.

דאָס זילבערנע פעדערל גיט זיך ניט קיין צאפּל...

דעמאלט — איך האָב אליין געזען — איז די ווילדע בין
ארויסגעפלייגן פון זיין גלעזערן אויג און אריינגעשטאָכן אין מיין
הארץ איר לעצטן פּייערדיקן האָניק.

1953—1954

אינהאלט

אָדע צו דער טויב

אָדע צו דער טויב . . . . . 16—7

העלפאָנדן ביי נאָכט

19	. . . . .	אַלע רוישן, אַלע קלאַנגען שלאָפן
20	. . . . .	ביים נילוס
21	. . . . .	אויגנטאַנץ
22	. . . . .	רעגנטאַנץ
24	. . . . .	פיגמייען־טאַנץ
25	. . . . .	אַ מעטעאַר אין מיַדבר קאַלאַהאַרי
26	. . . . .	אַאַזיס
28	. . . . .	אין אַנהייב
29	. . . . .	זונגאַ
30	. . . . .	העלפאָנדן ביי נאָכט
32	. . . . .	בית־עולם פון העלפאָנדן
33	. . . . .	די קונסט פון טאַטוירן
34	. . . . .	דער שוואַרצער קיניג
36	. . . . .	דער אייביקער
38	. . . . .	ליבשאַפט
39	. . . . .	דער מאַלפּע־סוחר
40	. . . . .	ליד פון אַ קראַנקער מיידל
41	. . . . .	ליבעליד
42	. . . . .	די שענסטע
43	. . . . .	פול איז היינט דער טייך
44	. . . . .	ליד פון אַ טויט־פאַרמישפטן
45	. . . . .	קלאַגליד פון אַ יונגער אלמנה
46	. . . . .	דימענט־מיידל
47	. . . . .	דערמאַנונג פון אַ זולו
49	. . . . .	די כלה פון דונער
51	. . . . .	צו אַ בוים
52	. . . . .	ליד צו דעם האַר פון די וואַלקנס
53	. . . . .	געזאַנג פון די קרעציקע
54	. . . . .	דאַס זעלבסטמאָרדליד פון די הערעראַט

55	. . . . .	דער היישריק
56	. . . . .	נקמה-טרערן
57	. . . . .	דאָס גראַע פייער
58	. . . . .	געזעגעניש מיט דער פייל
59	. . . . .	לאַך ניט פון משוגענעם
60	. . . . .	דער לייטער
61	. . . . .	די נאַכט און דער טאָג
62	. . . . .	הימען צום שוואַרצן וואַלד
63	. . . . .	לויבליד פאַר אַן אַקס
64	. . . . .	די פייגלשיף
66	. . . . .	דער חלום
68	. . . . .	טערמיטן
72	. . . . .	צו אַ טיגער

גרינער אַקוואַריום

75	. . . . .	גרינער אַקוואַריום
80	. . . . .	די פרוי אין דער שטרויענער פאַנאַמע
86	. . . . .	קינדערשע הענטלעך
88	. . . . .	די איובטע
92	. . . . .	די לעצטע פון אַלע בלינדע
94	. . . . .	צווישן צוויי קוימענס
96	. . . . .	דער פויער וואָס האָט געזען גאָט
98	. . . . .	דאָס רינגעלע
103	. . . . .	צום אַנדענק פון אַ פעלצל
105	. . . . .	דער טויט פון אַן אַקס
107	. . . . .	הינטערן גאַלדענעם שלייער
110	. . . . .	אַ לוויה אין רעגן
118	. . . . .	דאָס קעסטעלע פון פימסנהאַלץ
122	. . . . .	באַמקע
127	. . . . .	האַניק פון אַ ווילדער בין